SZÁZSZOR SZÉPEK

Egy töprengő arc a Pingvin őrsből: Simay Ingridé

Szalkai Laci és Balázs Jutka

A Pingvin őrs, azazhogy a kritikusok

Rómeó és Júlia előadás tanúskodik. Galgóczi Móni volt az „erkély", Jutka Júliát, Zsófi Rómeót játszotta. Viszont Simay Ingrid — talán ugyancsak az elkövetkező évek sztárja — kijelenti, hogy soha többé nem jósol!

— *Éppen az Odüsszeuszt játszottuk* — mondja. — *Én voltam az alvilág szelleme. Azt kellett jósolnom, hogy innét élve nem kerülsz ki! És a barátnőmet, akinek ezt mondtam, aznap elütötte egy autó.*

— *Valójában semmi baja sem lett* — teszi hozzá Szalkai Laci —, *de Simi iszonyúan megijedt.*

Jutka és Zsófi — titokban — történeteket talál ki. Képzeletben egy kis szigeten ütnek tanyát, ott élnek, ott tervezgetnek, és ha megunják — átváltoznak, majd kezdődik egy másik nagy játék: Tom Sawyer és Huckleberry Finn kalandos története...

Szalkai Laci írásnak adta a fejét. Eddig csupán képzeletbeli kalandokat jegyzett iskolafüzetébe, ám most nagyobb vállalkozásra készül: megírja a Pingvin őrs történetét. Elejétől a végéig, hogy mindenki olvashasson barátságukról, kalandjaikról, életükről.

A játék komolyra fordult. A Pingvinek egy felhívás nyomán indultak el, s lassan ők is „kinövik" a Százszorszép Színházat. Lehet, hogy éppen a színház indítja útnak őket, s az is elképzelhető, hogy egyszer könyvekben, színházban, rádióban találkozunk velük...

Dobozy Zsuzsa
Fotó: Gaál Zoltán

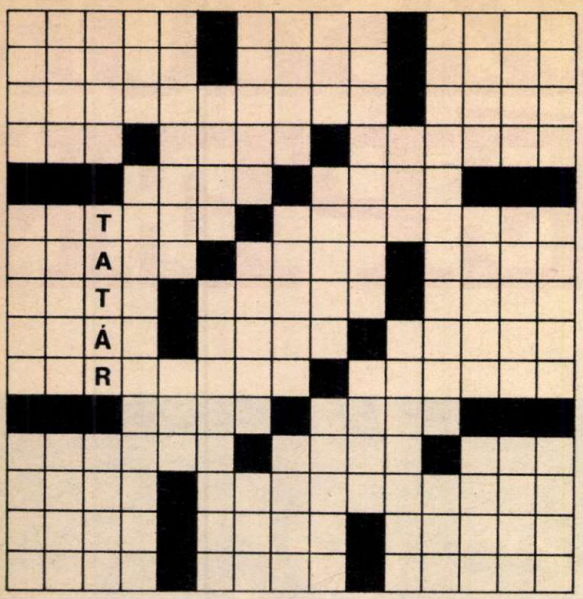

PLUSZ EGY VÁLLALAT

Kétbetűs: út
Hárombetűs: ama, ada, ann, imó, mit, nil, sal, ima.
Négybetűs: Anna, akad, arám, a vak, árok, Buda, bohó, edam, Emil, etes, gnóm, hízó, gyárs, irul, iram, laló, Mari, Miss, Misa, mont, molg, Niel, Oise, Oliv, ómen, orom, Pest, Posa, rath, rezi, reng, Riga, ruha, Saar, skat, soha, star, tova, vető, ives.
Ötbetűs: adódó, adoma, apacs, átadó, ratul, bévon, garat, híres, ipari, lókos, magos, Maros, Odera, petit, pirog, rasid, sóner.
Hatbetűs: berill, gitana, llanos, textil, zaklat.
Hétbetűs: alagsor, kerület, tangens.
Nyolcbetűs: Amazonas, Hannibál, budafoki, Menelaos, tizenegy, tirannus.
Tízbetűs: aminósavak, kelenföldi, Savonarola.
Tizenegybetűs: Márk Tivadar, száztizenegy, Rachmaninov.

A felsorolt szavakból, betűcsoportokból 10 kivételével állítsatok össze egy keresztrejtvényt!

Egy szót könnyítésül megadtunk. A tíz megmaradt szóból egy vállalat címét és nevét kapod meg.

A megfejtést küldd be a megfejtett cím Személyzeti és Oktatási Osztályára!

A 10 legjobb megfejtést díjazzuk.

Beküldési határidő: 1979. február 10.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végzett fiatalokat szakmunkástanulónak az alábbi szakmákba: **esztergályos, marós, hegesztő** (kiemelt szakmák), **géplakatos, vasszerkezeti lakatos, erősáramú-berendezés szerelő, villanyszerelő, villamosgép-szerelő, épületasztalos, gépi famegmunkáló, kőműves, festő-mázoló.**

A képzési idő: 3 év.

A tanulók a kiemelt szakmákban a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft ösztöndíj kiegészítést kapnak.

Vállalatunk a gondtalan tanuláshoz segítséget nyújt:

- a tanulókkal szerződést kötünk társadalmi ösztöndíjra, melynek összege havi 250–500 Ft-ig terjedhet,
- vidékiek részére kollégiumi elhelyezésről gondoskodunk,
- gyakorlati oktatás alatt a tanulókat kedvezményes ebéd, védőétel, védőruha juttatásban részesítjük és a tanulmányi eredménytől függően nyereségrészesedést kapnak,
- törzsgárdatagság elismerésekor a tanulóéveket beszámítjuk.

Üdülési és számtalan sportolási lehetőség van a vállalatunk sportszakosztályaiban. Szakmunkásvizsga után a továbbtanulni szándékozókat támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban:

BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti és oktatási osztályán 1097 Budapest IX., Kén u. 5. sz.

Telefon: 277-275

VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY

PÁLYAVÁLASZTÓK FIGYELEM!

általános iskolát végzett fiatalokat felveszünk tanulónak az 1979–80-as tanévre

HÁZTARTÁSI FELSZERELÉSEK eladója szakmára.

Jelentkezés: Fővárosi Vas- és Edénybolt Vállalat személyzeti osztály Budapest, Közraktár u. 30. 1093 Telefon: 170-907

VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY VASEDÉNY

VILLANYSZERELŐ REJTVÉNYPÁLYÁZAT

(MÁSODIK FORDULÓ) 13+1

A totórejtvényünkben szereplő kérdésekre a Pajtás 2. számában közölt cikk sok segítséget nyújthat. E fordulóban is 5 tárgynyereményt sorsolunk ki. Totószelvényünk helyes válaszát karikázd be. (1, X, vagy 2)

A helyesnek talált szelvényoszlopot írd át levelezőlapra és küldd be az alábbi címre:

Villanyszerelőipari Vállalat szakoktatás
Budapest Pf. 67. 1400
Beküldési határidő: 1979. február 1.

1. Mióta alkalmazzák az elektromos áramot világítási és ipari célokra?

XIX. század közepétől	1
XIX. század végétől	X
XX. század elejétől	2

2. Mióta vált önálló szakmává a villanyszerelés?

100 éve	1
25—30 éve	X
40—50 éve	2

3. Mikor alakult meg az első állami villanyszerelő vállalat?

1945-ben	1
1949-ben	X
1951-ben	2

4. Hány dolgozója van a VIV-nek?

4000 fő	1
2500 fő	X
3000 fő	2

5. Melyik vállalat szerelte fel a Népstadion világító reflektorait?

VILATI	1
VÁV	X
VIV	2

6. a VIV-nél hány szakma gyakorlati oktatása történik?

három szakma	1
egy szakma	X
kettő szakma	2

7. Villanyszerelőiparban lányoknak elsősorban melyik szakmát ajánlja a VIV továbbtanulásra?

szerkezetlakatos	1
villanyszerelő	X
erősáramú berendezés szerelő	2

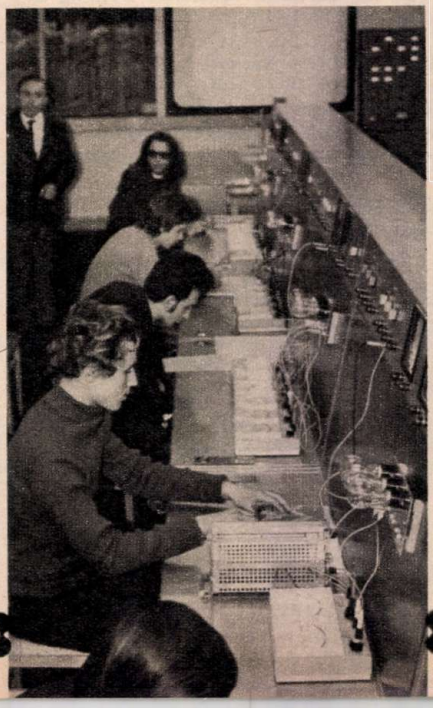

8. Hol képez ki erősáramú berendezés szerelőket és szerkezetlakatosokat a VIV?

Miskolcon	1
Bicskén	X
Budapesten	2

9. A tanulmányi eredménytől függően havonta mennyi a villanyszerelő tanulók ösztöndíja?

100—500 Ft	1
200—450 Ft	X
160—660 Ft	2

10. Mennyi a kollégiumban elhelyezett tanulók havi térítési díja?

70,— Ft	1
250,— Ft	X
400,— Ft	2

11. Kapnak-e társadalmi ösztöndíjat a VIV villanyszerelő szakmunkás tanulói?

nem	1
igen, havi 250,— Ft-ot	X
igen, de csak a jó rendűek	2

12. Biztosít-e a VIV tanulói részére munkaruhát, kézi szerszámokat és étkeztetést?

csak munkaruhát	1
munkaruhát és étkeztetést térítés ellenében	X
mindhárom juttatást biztosítja a VIV	2

13. Mennyi a kezdő szakmunkások havi átlagkeresete a VIV-nél?

2400—2600 Ft	1
1800—2000 Ft	X
1600 Ft	2

+1. Kapnak-e nyereségrészesedést a VIV tanulói?

igen, mindenki	1
csak a harmadéves tanulók	X
a másod- és harmadéves tanulók	2

Világos, m

Ha valamit olyan jól tudunk, hogy gondolkodás nélkül rá tudjuk vágni a választ, akkor szoktuk mondani: világos, mint a nap. Ha azonban mégis gondolkodni kezdünk a dolgon... Hát igen: akkor kiderülhet, hogy nem is olyan világos.

SZÖVEG: TEKNŐS PÉTER, FOTÓ: PINTÉR MÁRTA, RAJZ: PINTÉR GÁBOR

KIFLI

Miért kifli a kifli? Mert csavart, ív alakú és a pék süti? No persze, de ezen az alapon perec is lehetne, ha tudniillik a perec lenne kezdettől fogva hengeres, ív alakú és a pék ilyenre sütné.

Az igazság az, hogy a kifli nem török szó, akármilyen törökösen hangzik is; úgy 1000-et írhattak, amikor már hallottak róla. Cippusnak nevezték latinul, aminek a magyar fordítása cölöp, karó, lőcs. De hogy ne legyen félreértés, akad róla műszaki leírás is: „In lunae modum factus", vagyis hold alakúra elkészítve. De hogyan lett a cippusból kifli?

A cippust nem mondták német nyelvterületen olyan ékes latinsággal, mint nálunk. Így lett belőle először Kipfusz, aztán az usz lekopott (mint nálunk pl. az eszpresszóról az esz, meg az autóbuszról az autó). Kétszáz évvel később már becézték is. Így: Kipfl. A kipflit átvettük, a nevét megmagyarosítottuk. Így lett nálunk a kifli kifli.

MACSKAZENE

Azt mondja a macska: miau! Dorombolni is szokott és ha dühös, fúj és prüszköl. De még a miauk sem egyformák. Másképp nyávog a macska, ha enni kér és másképp, ha udvarol, illetve ha a kiscicáit hívja.

A kutatók abban megegyeznek, hogy többféle hangot hallat a macska. Egyesek szerint 6—7 félét, mások szerint 10—15-öt. Az emberi közösségben élők beszédesebbek, az egész vadon élők némák.

Nem is járnak messze az igazságtól azok a macskatulajdonosok, akik emigyen dicsérik állatukat: — Olyan okos, hogy majd megszólal!

FELHŐ-KARCOLÓ ÉTTEREM

Miért építik az irodaházak tetejére az éttermeket, holott az igaziak a földszinten vannak?

Az alsóbb emeletek kellenek hivatali helyiségeknek. Az ügyfelek is könnyebben elérik, mint a tizenvalahányadik emeletet.

Ott, ahol a földszinten van a konyha meg az étterem, az egész ház tele van ételszaggal, mert a konyhában keletkező gőzök és a megmelegedett levegő felemelkedik és útközben betölt minden helyet, legfőképpen azonban a fölső emeleteket. A tetőn levő helyiségekből közvetlenül a szabadba áramlik a konyhaszag.

Olcsóbb is a tető-étterem. Mivel fölötte nincsenek közfalak, amelyek a födémet terhelik, nincs szükség drága, erős alátámasztásra.

Végül, de nem utolsó sorban: a napfényes, világos, szép kilátással bíró étteremben eltöltött félóra igazi pihenés. A tetőn levő étterem világos, mert besüt a nap.

nt a Nap?

TÚL VAGY INNEN

Miért Tiszántúl a Tiszántúl? Miért nem Tiszán innen? És miért Dunántúl a Dunántúl, és miért nem Dunáninnen?

Világos mint a nap. Egymás területeit nevezték el így. A Tiszántúlról a Dunántúl a Dunán túl van. A Dunántúlról a Tiszántúl a Tiszán túl van.

Csak az a bibi, hogy egyik sem ragaszkodott a maga elnevezéséhez. Mert ugye a dunántúlinak a Dunántúl Dunán innen és a tiszántúlinak a Tiszántúl Tiszán innen. Attól függ, honnan nézi az ember. És éppen ez a két elnevezés megfejtésének a kulcsa.

Vedd a térképet, állj – gondolatban – A Duna-Tisza közébe, onnan nézz jobbra, meg balra. És mit látsz? Azt, hogy a Dunántúl a Dunán túl terül el. A Tiszántúl pedig a Tiszán túl. Így áll a dolog.

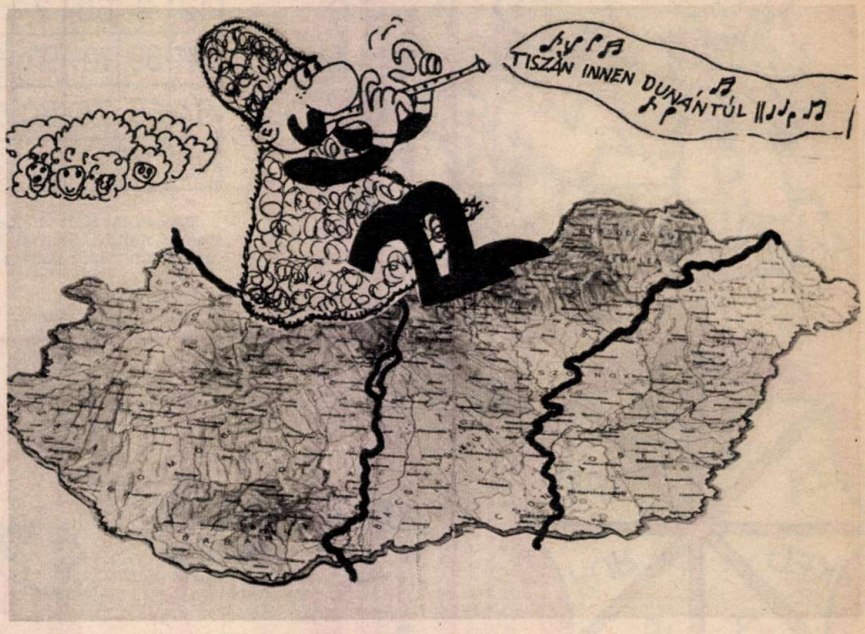

ROBBANÓS KÓLA

Felrobban-e a kóla és más üdítő ital, ha sokáig hűtőszekrényben tartjuk? Fel. A palackokban levő folyadék a hűtőszekrényben lehűl, térfogata csökken, semmi oka a szétrobbanásra. Hacsak... Hacsak nem hűtjük túl! A sokáig mélyhűtőben hagyott üdítő ital megfagy. Ilyenkor megnő a térfogata, és könnyen megrepesztheti az üveget. Amikor aztán áthelyezzük melegebb zónába, és a jég fölenged, a repedt üveggel könnyen elbánik a szénsav nyomása. Lám, a hűtésből is megárt a sok.

NEM SZELÍDÍTHETŐ

Vad gesztenye-e a vadgesztenye? Nézőpont kérdése. Az őzike, a szarvas és más nemes vadak boldogan ropogtatják, amikor a téli etetőben -- az erdészek jóvoltából — felfedezik. Az is biztos, hogy hiába próbálná a fáját valaki oltókéssel, vagy más nemesítési módszerrel „megszelídíteni". Díszfa, nem gyümölcsfa.

Mégis hasznos. Az elsők között hajtja nagy, zöld leveleit tavasszal. Virágja olyan, mint egy kis karácsonyfa. A 100 éves fa sem ritkaság. Igaz, a fája nem valami jó, se a lángja, sem a tartóssága nem dicsérhető, viszont könnyű faragni.

A termés, vagyis maga a vadgesztenye hasznos: ragasztót lehet készíteni belőle és ha kivonják keserű ízű anyagát, háziállatok takarmányozására is használható. Hajdanában mostak vele, gyógyfürdőt készítettek belőle, meg tubákot. Főzetével irtani lehet a szobanövények kártevőit.

És milyen kitűnően lehet focizni vele utcahosszat!

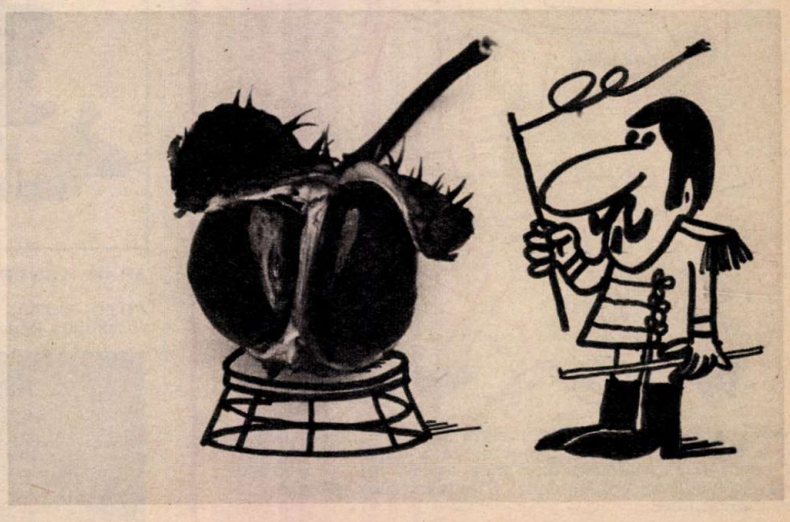

TÖPRENGŐ

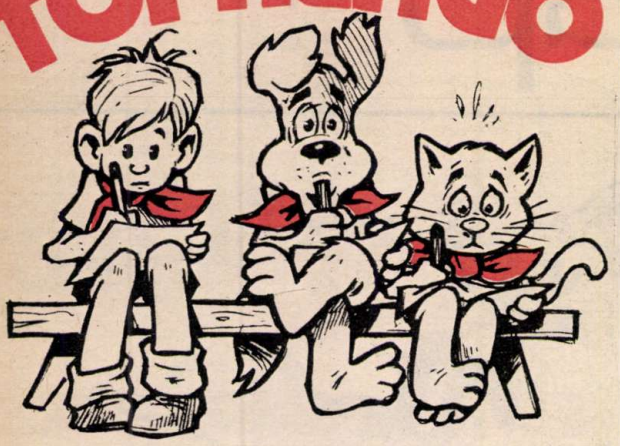

12	3	60	7	9	9	51	26	72	30	6	55	99	21	
31	69	10	97	63	77	78	79	80	81	82	83	84	85	
64	66	76	50	51	39	12	13	14	15	16	17	18	21	
2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13	23	24	25	

TALÁLD KI!: Feketítsd be azokat a számokat, amelyek maradék nélkül oszthatók hárommal! Egy taváról, várkastélyáról és úttörőtáboráról ismert város nevét kapod meg.

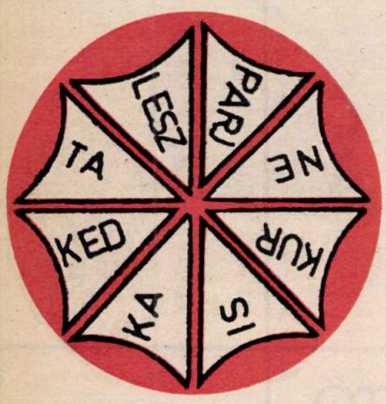

SZÓVIRÁG. Az ábra szótagjait rakjátok egymás mellé úgy, hogy egy ismert közmondást kapjatok eredményül!

AZ ITT LÁTHATÓ hat gyerek kapkodva öltözött: a sapka után összevissza vették magukra a sálat. Nézd meg figyelmesen, s állapítsd meg, melyik sapkához melyik sálat kellett volna felvenni.

Irány a kaja! Azt, hogy melyik állatnak melyik ételre fáj a foga, könnyen kitalálhatod, de a kérdésnek ez csak az egyik fele. Állapítsd meg még azt is, milyen sorrendben érkeznek az ennivalóhoz. Útkereszteződésben nem lehet kanyarodni!

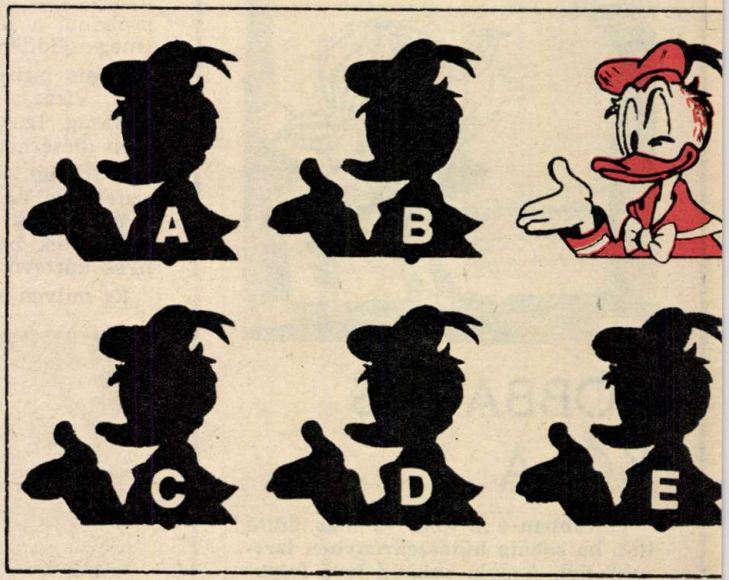

AZ ÖT ÁRNYÉK közül melyik Donald kacsáé?

FOTÓ—TOTÓ: 1. fűrészfogú kés, 2. díszes lőrés, x. rézdrót mikroszkópos képe.

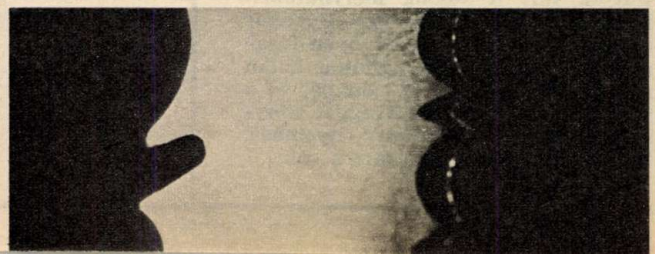

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be!
Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.
Beküldési határidő: február 1.

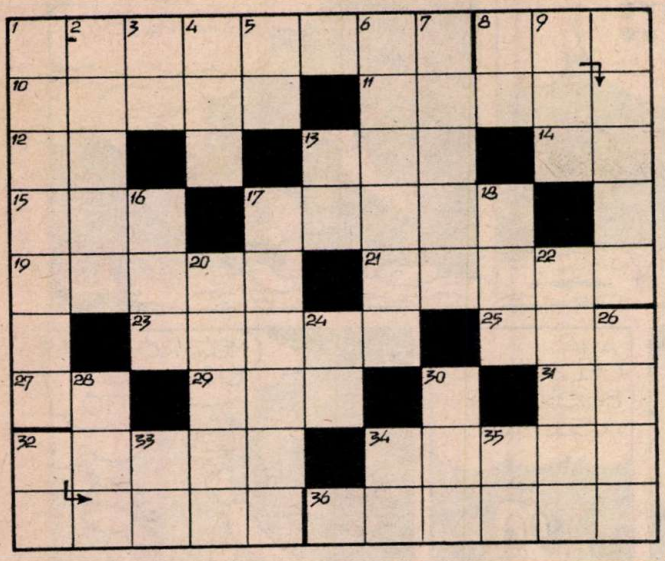

JANUÁR 25-ÉN

szeretettel köszöntjük a Pálokat, Paul-okat, Páveleket és Paulokat. Ebből az alkalomból rejtvényünkben is felsoroltunk néhány személyiséget, akik Pál névre hallgatnak, vagy hallgattak.

VÍZSZINTES: 1. Természettudós (1757—1817). 8. Világhírű operett zeneszerző (1898—1960). 10. Munkahely. 11. Sokszínű. 12. Mutatószó. 13. Az egyik Tolsztoj személyneve. 14. Régies felkiáltás. 15. Olasz, norvég és osztrák autók betűjele. 17. Egy távolabbi helyre csúsztat. 19. Lovat zabbal etet. 21. Megbecsülésre méltó tett, vagy magatartás. 23. Báj, finom mozdulat, régies kifejezéssel és névelővel. 25. A rabszolgaság jele. 27. Az izmokat köti össze. 29. Kas kevert betűi. 31. Irán egynemű betűi. 32. Fosztóképző. 34. Média, ókori állam lakói voltak. **36. Kossuth-díjas zeneszerző és zongoraművész.**

FÜGGŐLEGES: 1. Mátyás király nagyerejű hadvezére. 2. Idegen női név. 3. Állóvíz. 4. Állami bevétel. 5. I. A. 6. Az állatgondozó feladata. 7. Mosdótál, idegenből átvett szóval. 8. Hegyes szerszám. 9. Bak kevert betűi. 13. Egyforma betűk. 16. Helység Fejér megyében. 17. Orra bukni. 18. Luxemburgi, nyugatnémet és olasz autók betűjele. 20. Ősidők óta használt, főleg sárga ásványi festék. 22. Savanykás gyümölcs. 24. A kalcium vegyjele. 26. **Egy külföldi dalénekes, Paul.** 28. Tagadószó. 30. Óv. **32. A magyar hadsereg fővezére volt a gyászos kimenetelű mohácsi csatában.** 33. Háziállat. 34. Ezen a napon. 35. Szolmizációs hang.

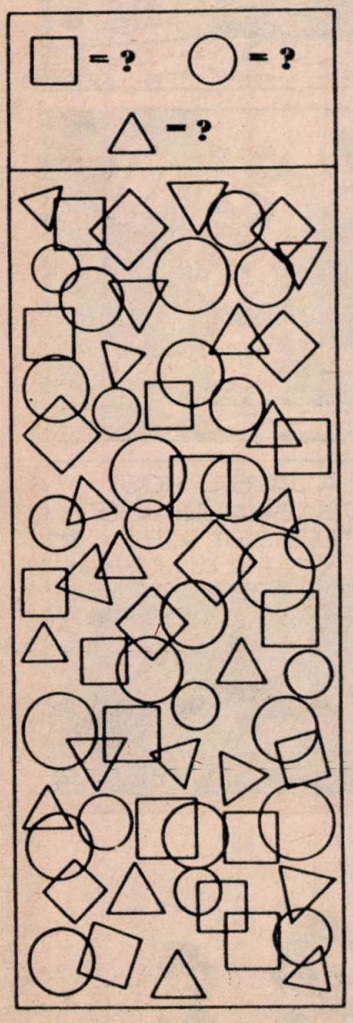

SZÁMOLD MEG!: Nem könnyű megszámolni, hogy hány négyszög, kör és háromszög van ezen az ábrán. Tedd próbára a türelmedet, s akkor megtudod, hogy melyik idomból van a legtöbb és melyikből a legkevesebb.

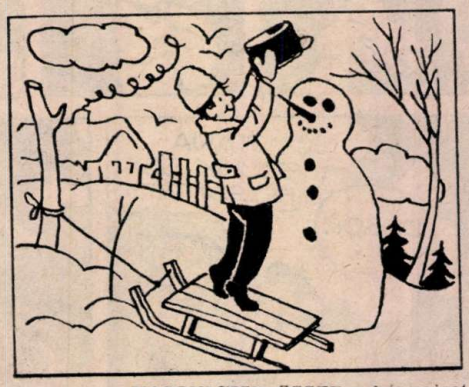

HASONLITSD ÖSSZE a két rajzot. Hány lényeges eltérést találtál?

A 2. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvény: Matternhorn, Fudzsijama, Mont Blanc, Monte Rosa. **Kockázás:** 6-os. **Ha a:** Havanna VIT 1978. Moszkva olimpia 1980. **Lóugrásban:** Ha per, úgymond, hadd legyen per! **Öt állatot:** Mosómedve, fülesbagoly, gólya, mókus, rozmár. **Betűrejtvény:** Kalapos, szobafestő, utolsó mohikán. **A rajzon:** 1B, 2A, 3C, 4B, 5C. **Ha figyelmesen:** 11 arc.

NYERTESEK

A 37—38. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Berke Gábor, Lengyel László, Máth István, Budapest; Antal Ildikó, Szendrő; Balassa Hajnalka, Dombóvár; Csizmadia Zina, Százhalombatta; Csuka Melinda, Salgótarján; Dóra Mónika, Szolnok; Fehér Tamás, Almásfüzitő-felső; Herczeg Tibor, Debrecen; Jákli Zoltán, Pusztavám; Kovácsevics József, Felsőszentmárton; Karakó Ibolya, Gyulaháza; Kővári Anikó, Jánosháza; Lovász Tibor, Hajdúbagos; Főbusz Nóra, Dombóvár; Gaál Tibor, Kisvárda; Mádl Veronika, Veszprém; Miklovitz Attila, Gemzse; Osztheimer Gabriella, Pilisszentiván; Pénzes Zoltán, Ópályi; Madai Tibor, Penészlek; Nagy Gyöngyi, Ludányhalászi; Nemes Lajos, Biharnagybajom; Reitl Mária, Vasalja; Schögl Erzsébet, Sopron; Tóth László, Kiskunfélegyháza; Udvardi Natália, Üllő, Ürge Edina, Erd; Werli Ferenc, Tarján.

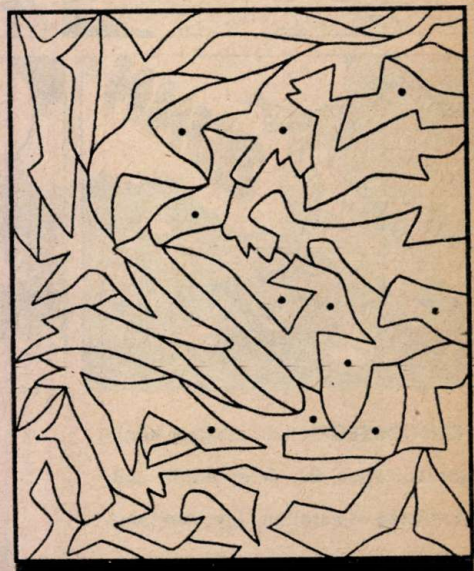

LÁTHATATLAN? Most még az. De ha a pontokkal megjelölt mezőket ceruzával befeketetited, akkor láthatóvá válik. Állat? Ember?

PIFU TEKE-TECHNIKÁJA

A RENDŐRSÉGEN hét veszélyes bűnözőt sorakoztattak fel. A nyolcadik számotokra még ismeretlen, így robotportrét kell összeállítanotok néhány ismertetőjel alapján. A hét bűnöző közül kettő-kettő azonos ruhadarabot visel. Ezekből a megegyező ruhadarabokból kell a nyolcadik személyt felöltöztetni.

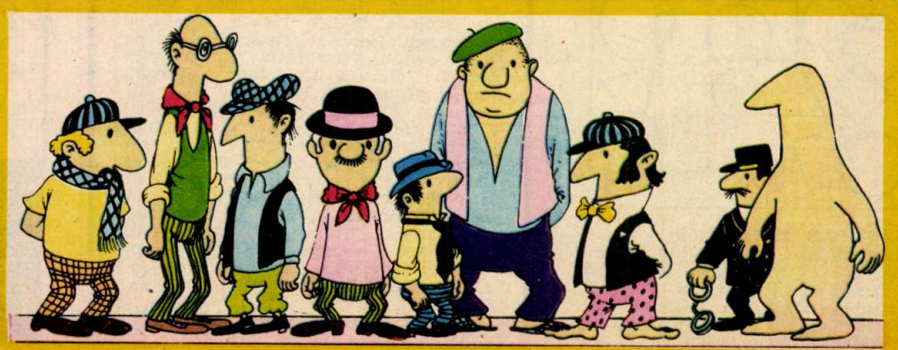

A PAJTÁSBAN OLVASTUK

„ENGEM NEM SZERET SENKI"

SZÍVEN ÜTÖTT...

Akkor olvastam – decemberben –, amikor mindenki ajándékozásra készülődött, még a haragosok is békülésen törték a fejüket. Milyen rossz lehet annak, akit nem szeretnek. Gabival sok mindenben megegyezünk; én ugyan nem vagyok pedagógusgyerek, de iskolánkban én vagyok az úttörőtanács titkára, és sokan úgy gondolják, hogy én kivételes vagyok, nekem mindent megbocsátanak. Én is nagyszájú vagyok, követelek a társaimtól, de vannak barátaim, akik megértenek és szeretnek. Ezt úgy értem el, hogy megvédtem őket rajfoglalkozásokon, osztályfőnöki órákon, segítettem a tanulásban. Bebizonyítom mindenféle munkánál, hogy nem vagyok kivételezett, dolgozom úgy mint más, és nem várok több dicséretet.

Észrevettem, hogy még ha valakiben fel is támad az irigység, a szíve mélyén érzi, nincs miért haragudnia.

Bizonyára Gabival is sokan vannak így és sokan becsülik.

Holecz Rita,
Medgyesegyháza, Gárdonyi Géza u. 9. 5666

GABI MELLÉ ÁLLOK

Deák Gabi egy átsírt, átvirrasztott éjszaka után fogott tollat, hogy megírja, nem szeretik.

A cikk írója igazságos volt, tehát írt Gabi hibáiról és arról is, hogy szüretkor a társai köszönetet érdemeltek volna tőle.

Igen, de akkorra már olyan sok sérelem érte, hogy nehéz egy hirtelen jóért másképp gondolkodni! Szóljanak, ha nincs igazam, de én bizony a táskát kiborító fiút nyomdafestéket nem tűrő kifejezésekkel illetném.

Halmos Péter,
Kapuvár, Veszkényi u. F/6. 9330

NEKEM NEHEZEBB

Úgy érzem, tőlem is többet követelnek, mint mástól. Pedagógusgyerek vagyok és bizony, a jó jegyet is dicséret nélkül kapom, mintha nekem nem is szabadna mást nyújtani, mint a legjobbat.

Amikor pedig óra alatt beszélgettem, undoknak, kibírhatatlannak nevezett a tanárom. Hogy épp' nekem kell ezt csinálni?! Velem is előfordulhat, hogy hibázok. Diák vagyok én is. Sokszor nem tudom eldönteni, hogyan viselkedjek. Úgy érzem, nekem nehezebb mint másoknak. Mit tanácsolnak, hogy könnyebb legyen?

Héhn Csilla,
Martonvásár, Micsurin u. 1. 2462

NÁLUNK IS MEGTÖRTÉNT

Nagyon elgondolkodtam Deák Gabi esetén, hiszen nálunk is megtörtént, hogy kapva kaptak az új gyerek barátságán és leszavazták a régit. Sokszor nem is vesszük észre, mennyi próbát állt már ki egy régi barát.

Kicsit kegyetlenek voltak Gabival, de én azt hiszem, ezután annál inkább megszeretik. Bízom benne, hogy Gabi sem hagyja el magát. Sok sikert kívánok neki.

Major László,
Farmos, Krizsán út 1284. 2765

MIÉRT NEM SZERETTÉK?

Saját barátai – akikben megbízott –, rámondták: „Kibírhatatlan vagy!" És miért? Mert megmondta az igazat és mert másokat megvédett! Talán az a jobb, aki mindig kitér? Aki soha nem szól?

Ne ijedj meg Gabi! Távolban is vannak megértő barátok.

Tóbel József,
Telki, Rákóczi u. 21. 2093

A LEGROSSZABB BÜNTETÉS

Mennyi szomorúság fakadhat abból, ha csak magunkra gondolunk. Könnyű ám nézni, hogy más dolgozik, aztán irigykedni, amikor jutalmat kap érte.

Már a Pajtás egyik előbbi számában is olvastam, hogy az őrs kizárta azt a gyereket, aki búvóhelyet keresett a számukra. Biztos, hogy volt hibája, talán nem is egy annak akit így kiközösítettek. De ha egyszer örömmel tett jót a közösségért, azt csak elfogadni kell?

Annyi gyerek között nincs egy se, aki nyíltan is mellé állna annak, akit a többi kiközösített? A legrosszabb büntetésnek tartom azt, ha valakit magára hagynak.

Gondolatban én mindig azokkal vagyok, akiket mások kizárnak. Ezért is fogtam tollat.

Horváth Mária,
Alsónémedi, Árpád u. 4. 2351

TESTVÉRŐRSÖT KERESÜNK

MÓKUS ŐRS (5. oszt.) Baráth Zsuzsa, Vásárosnamény, Tanácsköztársaság út 45. 4803; CSUPAFÜL ŐRS (6. oszt.) Antal Andrea, Alattyán, Szabadság út 19. 5142 (Szeretjük a vetélkedőket, túrákat); OTTUSA ŐRS (7. oszt.) Magyar Éva, Gyömrő, Kossuth u. 5–7. 2230 (Játszunk, énekelünk, sportolunk); PILLANGÓ ŐRS (7. oszt. lányok) Szalonna Katalin, Nyírtass, Árpád u. 35. 4522; OROSZLÁN ŐRS (8. oszt.) Kocsis Ildikó, Buják, Ady E. u. 34. 3047; BARÁTSÁG ŐRS (8. oszt. lányok) Kollár Mária, Kalocsa, Méhész u. 7. 6300; KAJLA KUTYA ŐRS (6. oszt.) Mészáros Edit, Pacsa, Általános Iskola, Deák F. u. 6. 8761.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

1979. február 1-től az új előfizetési díjak:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

79.C209 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A félelmetes doboz 3

KIS FELHŐ RETTEGÉS ÉS KÍVÁNCSISÁG KÖZÖTT VIVÓDOTT. A FEHÉR VARÁZSLÓ SOKÁIG PISZMOGOTT A DOBOZÁVAL...

79/5

XXXIV. ÉVF. • 1979. FEBR. 1. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

Heves Megyei Gyermekkönyvtár
EGER

NYUGHASS BANDI!

Itt él a pusztán, ide született.
Ha elmegy, szegényebb lesz ez a világ.

Itt a friss víz!
A jószágokat időben kell itatni

Tessék, finom csemege! A kisborjú Laci egyik kedvence

Halász Laci lova nem bír magával. Ahogy kilép az istállóból szilaj táncba kezd, versenyre akar kelni a pusztai széllel.

— *Nyughass már, Bandi!* — szól rá a fiú.

Az állat, mintha csak értené gazdája szavát, abbahagyja a vihancolást. Felkapja a fejét és a lipicai ménekre jellemző kecses járással elindul a gémeskút felé. Valósággal odasimul az itatóvályúhoz, hogy gazdája a fapárkányról könnyebben felugorhasson a hátára.

— *Ha kedveskedni akar, mindig ezt teszi. Nem felejti el, hogy amikor kisebb voltam, csak a vályúra állva tudtam felkapaszkodni rá.*

Kinyílik a gangajtó, Laci édesanyja lép az udvarra. Hamarosan feltűnik Pici, a pulikutya is. Mérges csaholására Bandi hangosan felnyerít, s mert a fiú lazít a hajtószáron, hátsó lábára állva elrúgja magát a földtől. Úgy vágtázik, mint a mesebeli táltos ló.

— *Szeret és tud is lovagolni* — dicséri fiát Halász néni. — *A nyáron az egyik bátyjának a barátai meglátogattak bennünket a tanyán. Laci tanította őket lovagolni. Legtöbbször lovon megy a postáért és szívesen vitetné el magát Bandival az iskolába is, de ott nem tudná bekötni sehová a lovat. Így aztán mindennap nyolc kilométert kell gyalogolnia vagy biciklizni.*

Amióta Laci két bátyja elment Kecskemétre szakmát tanulni, a nyolcadikos fiú lett a mindenes. Sokat segít édesapjának, aki elvesztette fél karját, és édesanyjának, akinek a szeme beteg. Eteti az állatokat, trágyát hord, teheneket fej. Ha jobb az idő, a hajnalt kukorékoló kakassal kel. Szekér elé fogja Bandit, megy szántani, vetni, hengerelni. Megtanult szőlőt metszeni, kötözni, kacsolni és szüretelni.

Ilyenkor télen az izsáki tanyavilágban is korábban térnek nyugovóra az emberek. Laci azonban mielőtt lepihenne, fogja a lámpát, kimegy az istállóba megnézni, hogy Bandi előtt van-e elég széna, s hogy a nagyobb üsző nem szorította-e le a kisborjút az alomról. Bekukkant a vemhes kocák óljába is, hátha megszületett már néhány kismalac.

Lacit, aki a szakszövetkezetbe is

Az önetető jó dolog.
De csak akkor, ha mindig van benne ennivaló

Kannában a tej.
A dűlőútnál veszik át a szállítók

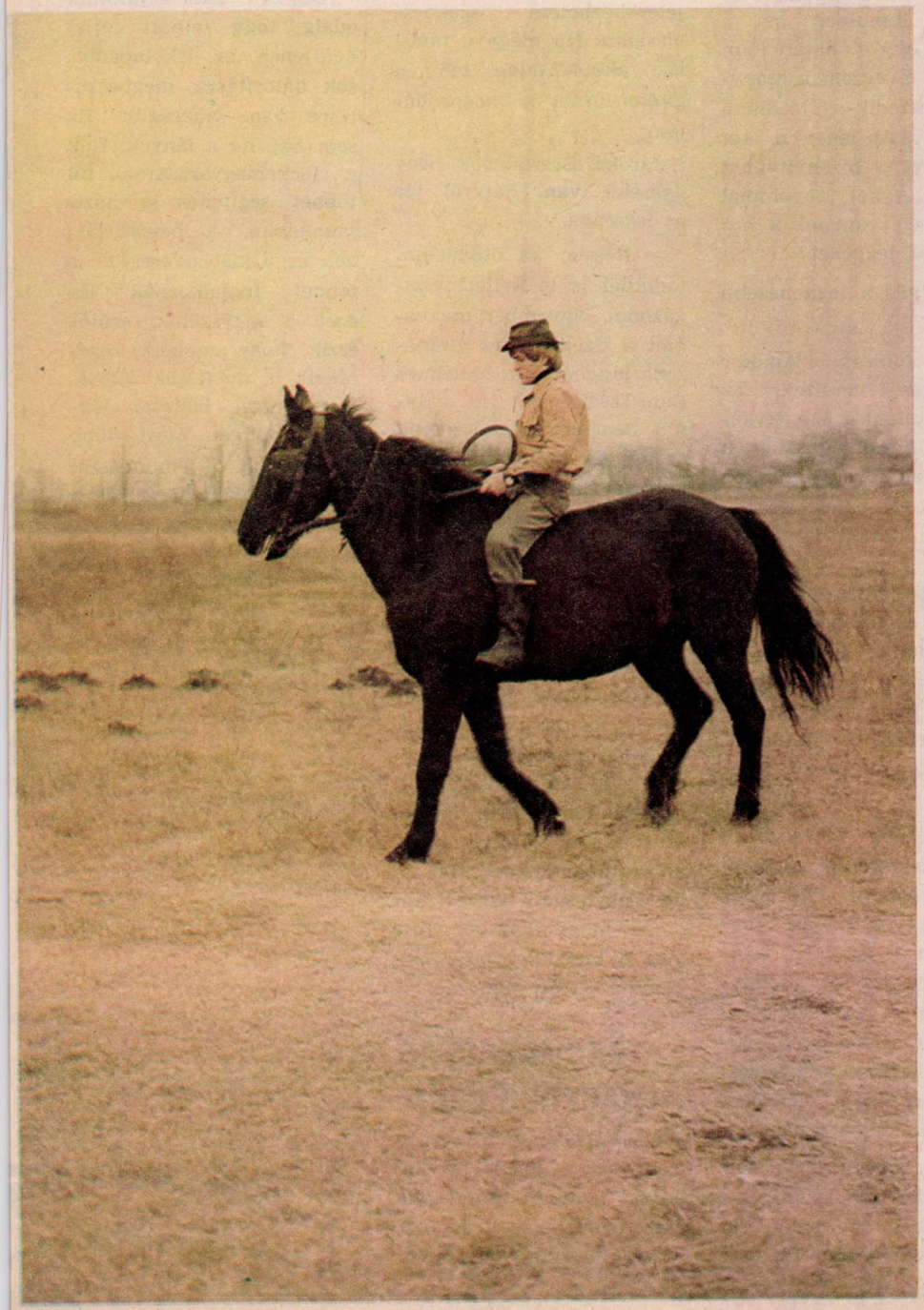

Elindult a boglya?
Igen, Bandi szénát kíván

gyakran elkíséri édesapját, érdekli a modern gazdaság. Ha jó szakkönyv, érdekes újságcikk kerül a kezébe, késő éjszakáig égeti a petróleumlámpát.

Addig nem hagyta nyugton az apját, amíg önetetőket nem szereltek a disznóólba, mert valahol azt olvasta, hogy aki rendszeresen és idejében ad enni a jószágnak, az duplán etet. Gyorsabban gyarapszik a hízó és egy fejésnél legalább két literrel több tejet ad a tehén.

— *Laci született gazdász* — mondom Halász néninek, s lelki szemeim előtt már egy nagy mezőgazdasági üzem vezetőjeként látom a fiút.

A mama válasza teljesen váratlanul ér.

— *Úgy döntöttünk, hogy Laci is iparos lesz. Kecskemétre megy bútorkárpitos tanulónak...*

Mellettem újra csaholni kezd Pici. Bandi trappol be az udvarba, hátán Lacival.

— *Remekül futottál* — veregeti meg szeretettel a fiú a ló nyakát. Valamit súg neki, s az állat egyedül indul el az istálló felé.

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

A Blaha Lujza téri megállóban átadom a helyem egy idősebb néninek. Ő könyvet vesz elő, amelynek borítóján ez áll: történelem. Mi lehet az oka annak, hogy nyolcadikos tankönyvet olvas egy felnőtt, jóval a munkaidő után?

Nagymama, te csak mindig arra figyelj, mit mond a tanító néni. Ha az órán megérted a leckét, nem kell olyan sokat tanulnod otthon.

Sáfár Károlynét nyolcéves, második osztályos unokája biztatja ezekkel a szavakkal.

A budapesti, XI. kerületi, Villányi úti iskolába, a felnőtt hetedikes-nyolcadikosok hetenként négy estét a tantermekben töltenek: délután öttől este kilencig. Egész nap dolgoznak a gyárban, a konyhán, a bölcsődében, utána ülnek az iskolapadba.

NEHÉZ A FÖCI

Miért ilyen későn, felnőtt fejjel határozták el az iskolába járást? Endrédi Sándorné, Járóka Dezsőné, Olár Istvánné, Király Jánosné, Sáfár Károlyné mind-mind a nehéz gyermekkort emlegetik, a nagy családot, ahol szükség volt a nagyobb, 12—13 éves gyerekek keresetére. Így felnőttként persze nehezebb a tanulás, de legtöbbjüket biztatja a család. Néhányan a jobb munkahely reményében álltak be diáknak, de nem restellik azt sem bevallani, hogy a növekvő, egyre többet tudó gyermekeik miatt fejezik be az általános iskolát.

— A kisebbik lányom matematika tagozatos — mondta Endrédi Sándorné. — Amikor megláttam a könyvét, elámultam, mi mindent tanulnak ma a diákok. Akkor határoztam el, hogy elvégzem a hiányzó hetedik-nyolcadikat. Egy év alatt lehet a két osztályból bizonyítványt szerezni. A két lányommal versenyben vagyunk, ki hoz haza jobb jegyeket?

— Melyik a legnehezebb tantárgy?

— A földrajz. Amikor mi régen tanultuk, az egész iskolának egy térképe volt. Azt felakasztotta a tanító valahova, kezünkbe nyomott egy pálcát, és meg kellett mutatni, hol van a Duna, a Tisza... De most gazdasági földrajzot is tanulunk, és ez nagyon nehéz. Pedig az igazgató — ő tanítja a földrajzot — nagyon jól magyaráz. Az órán értek is mindent, csak a felelés megy nehezen.

A családok többségében a gyerekek kérnek segítséget a szülőktől. Ott azonban, ahol a papák, mamák járnak iskolába, esetleg éppen azonos osztályba, mint a gyerekeik — kapnak-e segítséget a szülők? S kérik-e szégyenkezés nélkül ezt a segítséget a mamák, nagymamák?

— Szó sincs szégyenről! — mondta Endrédiné. — A szégyen az lenne, ha nem jöttem volna rá, hogy el kell végeznem az általános iskolát. A gyerekek nagyon megértőek, készségesek, a nagyobbik lányom segít földrajzból, biológiából, fizikából.

HA MEGÁLL A TUDOMÁNYOM

— Nekem is a földrajz megy a legnehezebben — kapcsolódott a beszélgetésbe Olár Istvánné. — A hetedikes lányom szokta az összefüggéseket elmagyarázni. Szeretnék jól vizsgázni, mert csak a bizonyítvány megszerzése után jelentkezhetem szakácsvizsgára. Ha megy a tanulás, akkor talán még a gimnáziumot is megpróbálom.

Járóka Dezsőnének négy gyereke van. Pátyról jár az iskolába.

— Nekem az ötödik-hatodikból is le kellett vizsgáznom. November óta vaban a tizenöt éves gimnazista lányom és a hetedikes fiam segítenek. Ha valamit nem értek, csak nekik szólok és akkor az egész könyvet képesek végigmagyarázni. A fiam sokszor egész este kérdez. Ha roszszul válaszolok, van türelme elölről kezdeni a tanítást.

— Én azt szeretem, ha magam jövök rá a nehezebb példák, feladatok megoldására. A tizenhárom éves lányom segítségét csak akkor veszem igénybe, ha már végképp megáll a tudományom. Én is novemberben vizsgáztam ötödik-hatodikból, most meg a hetediket járom — mondta Király Jánosné.

TÖBB FÁRADSÁG — NAGYOBB ÖRÖM

A szomorú gyermekkort, a nehéz körülményeket hallva tudom: mindegyik asszonynak megvolt az oka, hogy annak idején kimaradt az általános iskolából. Ám azóta eltelt 25—30 év, sőt Sáfár Károlyné esetében még ennél is több. Vajon miért nem szánták rá magukat hamarabb a tanulásra?

„Egymás után jöttek a gyerekek... Lakásra gyűjtöttünk... Dolgozni, élni kellett..." — kaptam sorban a válaszokat.

— Én nagyon bánom az elfecsérelt éveket. Hibáztatom magam is, de sajnos a családom se biztatott eléggé — sóhajtott Király Jánosné.

Azoknak, akik eljutottak odáig, hogy felnőtt fejjel beüljenek az iskolapadba, sok bátorításra, megbecsülésre van szükségük. Az sem baj, ha a lányok, fiúk a leckemagyarázaton túl többet segítenek a házimunkában, a bevásárlásban és a kistestvérekkel is többet foglalkoznak. Ha ezek a nagyszülők, szülők érzik, hogy unokáik, gyerekeik is mellettük állnak, segítik őket, biztosan jobban tanulnak. Most több fáradsággal, lemondással jár az iskolába járás, de a bizonyítványosztás ezekben a családokban még nagyobb örömet jelent.

Ősz Katalin

A NAGYMAMA SULIBA JÁR

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Dr. Balogh János professzor tizenegy évig tartó expedícióra indult. Feladata: harc az éhínség ellen

HA EGYSZER ELFOGY AZ ENNIVALÓ

Az emberiség jelentős része éhezik, s kb. 30 év múlva az össznépesség megkétszereződik: ostromlott várhoz hasonlítunk, ahol a bennszorultak nem hullanak, hanem gyarapodnak! Valamennyi korszerű tudomány közül az ökológiának (a talajművelés, a növénytakaró védelme, az öntözés, szennyvízderítés, a föld energiaforrásai feltárásának tudománya) kiemelkedő szerep jut a tartalékok felderítésében és „bekapcsolásában". Az élelmet továbbra is a hagyományos módon kell megtermelnünk; a növény- és állattenyésztés magas színvonalú koncentrálásával.

Különös, hogy némely trópusi vidékről annyit sem tudunk, mint az idegen bolygók felszínéről... Pedig egyszer csak eljön az idő és a nagy kérdés: hogyan tovább. Mit egyen az emberiség?

Magyar expedíció

Az eddigi felmérések szerint a föld növénytakarója évente harminc milliárd tonna szerves anyagot termel. Kihasználása máig megoldatlan. A trópusi területek bevonására égető szükség van — de rablógazdálkodás nélkül!

A talajban élő apró állatok anyag- és energiaigénye olyan jelentős talajmozgatással jár, amely a jelenlegi világipar és bányászat anyagtermelésének tízszerese! Mégis milyen keveset tudunk róluk!

Az ENSZ tragikus hangú felhívással fordult a világ tudósaihoz; tárják fel az eddig ismeretlen biológiai összefüggéseket! Becsüljék fel a Föld szervesanyag-háztartását!

Dr. Balogh János professzor 1961-ben az UNESCO párizsi természettudományi osztályának tervezetet nyújtott be. „Néhány évtized múlva hatalmas trópusi területeket kell majd a világnak bekapcsolnia az élelmiszer-termelésbe — s e vidékek talajfajtáiban alig ismerjük a biológiai folyamatokat, az apró állatok életének jelentőségét." Kifejtette továbbá, hogy e mindeddig műveletlen talajok hasznosításba vételével ismeretlen egyensúlyállapotokat bontunk meg. Tanulmányozni kellene tehát e földeket. A terv kedvező visszhangra talált.

— A tizenegy éves expedícióláncolat során — amely végül is „körülérte a Földet" — azt kutattuk Afrika, Ázsia, Ausztrália, Dél-Amerika, Óceánia őserdeiben, szavannáin, hegyvidékein: milyen a még műveletlen, a művelt és a teljesen lerontott talajok állatvilága. Információkat gyűjtöttünk arról, hogy a növényzet elpusztítása és a mezőgazdasági kultúrák bevezetése hogyan hat minderre?

A professzor ötvenéves múlt, amikor nekivághatott minden tudósok dédelgetett álmának — az expedíciónak. Igen sokan ekkor már nyugdíjba mennek. Nem pedig a trópusokra, ahol európai embernek sosem volt könnyű dolgoznia!

— Már a Brazzaville-be vezető autóúton visszahőköltünk: a terepjárónk mellett kétoldalt elfutó tájat csontig tarolta az erózió, a talajromlás. Sárgán tengődő fű, csenevész bokrok és angolkóros fák látszottak a portól homályos égbolt alatt, valami konok ellenséges egyhangúsággal. Elképzelhetetlennek tűnt, hogy ez a vidék, ez a föld hasznos teljesítményre is képes. A gyarmatosítók erdőirtásainak következményei teljes szörnyűségükben bontakoztak ki. És ott érintett meg bennünket egy furcsa érzés, hogy ezt a munkát igenis véghez kell vinnünk, s a természet elleni rémtetteket jóvá kell tennünk, a korszerű talajtudomány és a jó erők összefogásának segítségével!

Hotel Kecske

— Nyomban tapasztalnunk kellett, hogy a tudomány útjai „nem futnak mindig simán" az ember talpa alá... Egy elhagyott faluban például a kunyhójához mereven ragaszkodó törzsfőnök, monsieur Meya két lakályos kecskeólat bocsátott rendelkezésünkre. Sötét, szellős „hotelszobáinkban" este a szokásos holtfáradtsággal nyúltunk el a tábori ágyakon... Ám ekkor váratlan dolog történt. Megérkeztek a kecskék. Fogalmuk sem volt a kilakoltatásukról. Nemigen vették figyelembe, hogy az ólban a tudomány elszánt harcosai fekszenek félájultan, miután egész nap csapdáiknál foglalatoskodtak. Zörögtek, tülekedtek, mekegtek. Minket meg felváltva fogott el a dühroham. De tehetetlenek voltunk. Virrasztottunk, lüktető fejjel, véres szemekkel, magunkon kívül.

A csapdák csapdája

— Voltak olyan helyek, ahol ott maradhattunk volna örökre. Egy alkalommal irdatlan barlangot fedeztünk fel. Függőlegesen kellett leereszkednünk, kemenceszerűen izzó sziklák között csüngve. Lenn a folyosókon leírhatatlan hőség dőlt ránk, mintha a hegy omlott volna a fejünkre. Elhelyeztük a talajcsapdákat. Különös élőlényekre bukkantunk. Nem sokkal kikecmergésünk után borzasztó zivatar tört ki, afféle őserejű zuhatag... Amikor visszatértünk a barlanghoz... hát igen, belesápadtunk. A lezúdult víztömeg színültig megtöltötte a járatokat. Egyméteres iszapot hordott le, csapdáinkat eltüntette nyomtalanul. Ha ott ér minket...

— Az első Óceánia—Ausztrália úton egy csodálatosan felszerelt laboratórium-autón, melyen a gyűjtéshez szükséges dolgokon kívül még gázhűtőszekrény is volt, négyhetes, 3000 kmes távolságot tettünk meg a Sydney—Port Macquarie—Coffs Harbour—Brisbane—Rockhampton—Mackay—Townsville—Cairns vonalon.

— Ezután találkoztam először az új-guineai dzsungellel. Kísérteties hangulatú erdőkben jártunk, 2000 méter feletti magasságban, trópusi hegyi mohaerdőben... A földet, s az eltörpülő fákat vastag — elképzelhetetlenül dús mohaprém borította, süppedve, csüngve, mintha az erdei szellemek haját látnánk... A behatoló ember néha vállig süppedt be a kidőlt korha-

Egyszer csak elfogy az ennivaló... De nehéz megmagyarázni a gyereknek, hogy nincs mit enni!

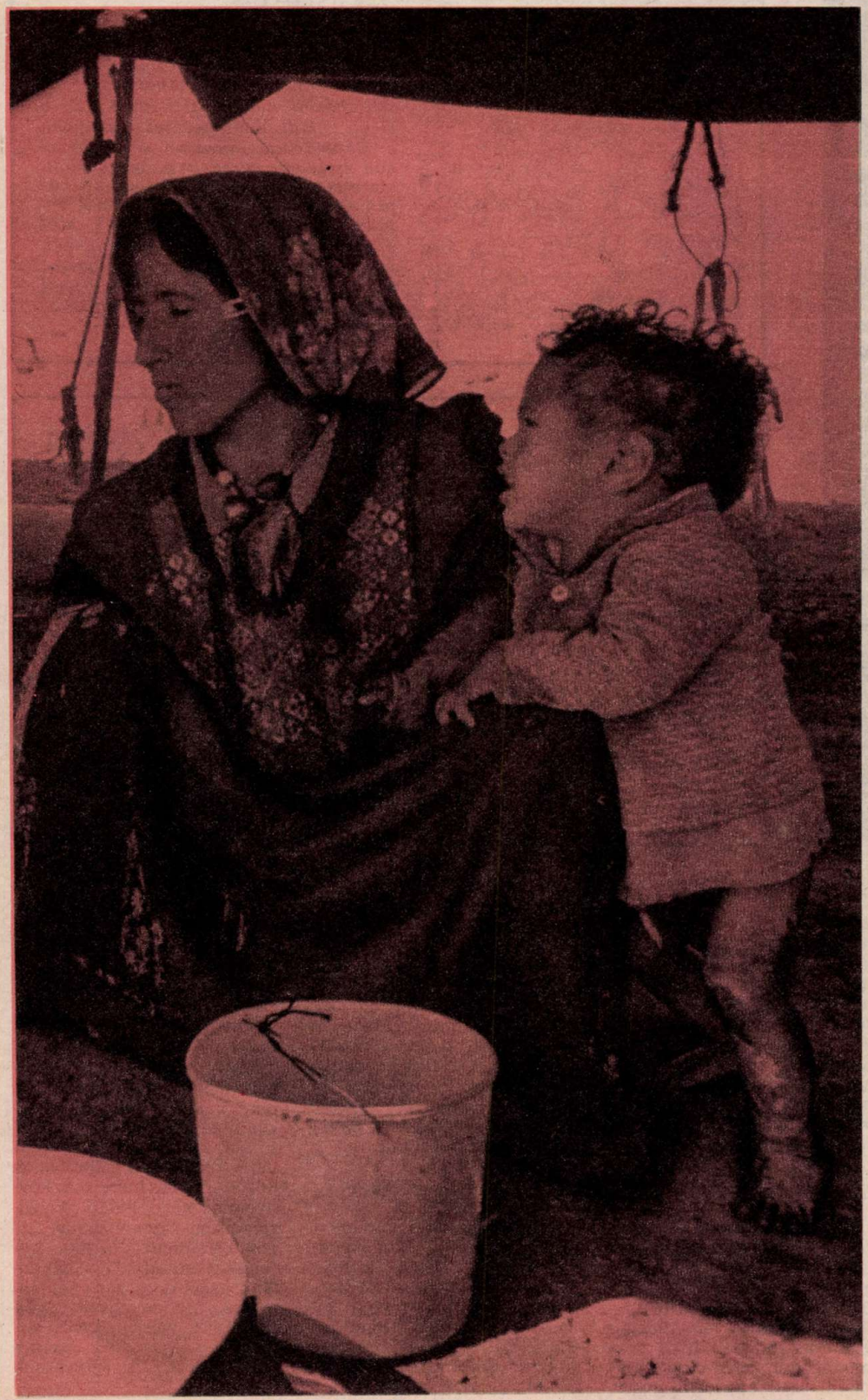

dó törzsek és az azokat benövő moharétegek közé. „Zsákmányom" itt látszólag kevés volt — viszont megdöbbentően újszerű. Ebben az egyedülálló szférában még új állatcsaládot is sikerült találnom...!

Ellenlégy

— Aztán ismét vissza Ausztráliába; meglátogattam a Northen Territory világhírű nevezetességeit, az „Ayers Rock" és az „Olga" gránitcsoportot. A táj elképesztő: téglavörös sziklák emelkednek ki a paprikapiros futóhomokból, szinte belemaródva a sivatagi égbolt kékjébe. A kutató számára holt vidék ez... De itt is akadt érdekesség. Ausztráliában a szarvasmarha-tenyésztés súlyos gondokkal küzdött. Oka egyszerű volt. Dr. Bornemissza György kiszámította, hogy évente Balaton nagyságú területet borít be a tehéntrágya, amit nem bont le semmiféle élőlény. Ennek két igen veszedelmes következménye van. Kiég a legelők füve. A trágyából pedig kikel egy kellemetlen vérszívó légy, amelynek jó részét nálunk egy másik légyfajta elpusztítja! A tengerentúlon azonban ez az „ellenlégy" nem létezik, a jószágok ingerült légyriasztó csapkodása súlyos energiaveszteséget és testsúlycsökkenést eredményezett. Az így elvesztett húsmennyiség dollármilliókra rúgott! Erre a megdöbbentő adatra volt szükség, hogy zöld utat kapjon dr. Bornemissza György programja — nevezetesen az Európából behozott ganajtúróbogár-törzsek, e hasznos rovarok, amelyek azóta elszaporodtak, és a talaj biológiai egyensúlyát jó irányba billentve, megszüntették a vészt.

Baróti Szabolcs

(folytatjuk)

ZSIBONGÓ

HA ÍGY MEGY TOVÁBB

Vannak gyerekek, akik már nemcsak az ötösökért, hanem az otthoni segítő munkáért is pénzt kérnek szüleiktől.

– Az ősszel egyik hetvégét ismerősöm kertjében töltöttem – mesélte a pestlőrinci Lakatos utcai iskola igazgatója. – A szomszédban apa és fia éppen ásni készült. A gyerek, miután lépéssel kimért magának egy darab földet, a munkadíjat is megszabta: – Két darab százasért felásom – mondta.

S hogy az eset nem egyedi, azt barátom szavai is megerősítették:

– Juli, a lányom mindennap segít az anyjának. A lábasok elmosogatásért ötven, a tányérok darabjáért húsz fillért kér.

Ha az anyagiasság így terjed, lassan a szeretetnek is ára lesz a családban. Egy mosoly, mondjuk kettő, egy cuppanós puszi öt forintba kerül.

F. Gy.

A CSILLAGOS ÉG „SZÍNHÁZA"

Hat műsorral várja az első negyedévben a csillagos ég „színháza", a TIT Budapesti Planetáriuma a csillagászat kedvelőit. Felújították a Négy évszak című műsort, amelyben a planetárium műszerei segítségével egy esztendő pereg le a nézők előtt. Az idegen égboltok című, vetített képes előadás kalauzolásával a mai űrpilótákat „követve" nézhetnek szét a planetárium vendégei az égitestek világában. A Verne és a csillagászat című program a 150 éve született francia író csillagászattal foglalkozó regényeire épül.

EMLÉKIDÉZŐ

A mindszenti Központi Általános Iskolában kiállítást rendeztek „A párttal, a néppel egy az utunk" akció keretében. Sok régi harcos emlékét idézték a fotók és az összegyűjtött tárgyak. A gyerekek vágyairól és a népek barátságáról pedig szavak nélkül is sokat mond a kiállítás „babasarka", a különböző népviseletű bábuk ölelte földgömb.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

SAS-ETETŐK

Az északi sarkvidékről érkezett óriás sasok a Hortobágyon töltik a telet, számukra viszonylag kellemes a mostani időjárás is. Szokatlanul nagy számban ütöttek itt tanyát. A hortobágyi halastavak mellett különleges sasetetőket állítottak fel részükre.

ÚJ ISKOLAI KONYHA

Négy új iskolai konyha nyílt Tolna megyében. A Tolna megyei Vendéglátóipari Vállalat a helyi tanácsok segítségével Dunaföldváron egy óvodai és egy gimnáziumi, Dunakömlődön és Pakson egy-egy általános iskolai konyhát rendezett be, ahol ezután naponta kétezer gyereknek főznek ebédet.

ÍZLIK A RÓNA

1975-ben helyezték üzembe a Debreceni Állami Gazdaság üdítőital-töltő gépsorát. Az elmúlt esztendőben már húszmillió palack jonatán és meggygyümölcslé készült a legmodernebb technikai eljárással. A hajdú-bihariaknak nagyon ízlik a „Róna" nevű üdítő. Jó lenne, ha az országban másutt is kapni lehetne . . . !

UTAZÁS A TÁTRÁBA

Három tonna vasat és négy tonna papírt gyűjtöttek a váci Báthori úti általános iskola tanulói. A hasznos anyagok árából Tátra-Lomnicra és Zakopánéba kirándulnak.

A TV-TORONY LAKÓI

A Mecsek égbe nyúló tv-tornyának Panoráma-presszójába lakók költöztek. A presszó szellőzőrácsain kiáramló meleg levegő a mecseki madarakat e kellemes téli pihenőhelyre csábította. Hasznos, védett madarak mind, s a vendéglátásért sem maradnak adósak: megtisztogatják a presszó dísznövényeit a kártevő élősdiektől.

TÚZOK-ÉLET

Nőtt a túzokállomány a Fejér megyei Sárréten. A magyar puszták kihalófélben levő, nagy testű védett madarai kitűnően érzik magukat pusztai tanyájukon, ahol nemcsak kedvező természeti adottságok között élnek, hanem a környéken gazdálkodó mezőgazdasági nagyüzemek is gondoskodnak róluk. A Sárszentmihályi Állami Gazdaság dolgozói például minden évben egy-két tábla repcét vetnek a részükre, s emellett még szemes takarmányt is juttatnak nekik.

NAPTÁR

FEBRUÁR

— E hónap a vidám karneválok időszaka. Úgy rendezzétek meg, hogy hangulatában méltó legyen a gyermekek nemzetközi évéhez. Fő a jókedv! Egy-két jelmezötlet: készítsétek el a magyar tájak jellegzetes gyermeknépviseletét, a szomszéd népek, vagy a távolabbi országokban élők ruházatát. Nagyon érdekes lehet, ha olyan bemutatót is rendeztek, amelyen a gyermekdivat történetét megjelenítő ruhákat ismerhetik meg az érdeklődők.

— Február 13-a Budapest felszabadulásának napja. Szép fővárosunk nevezetességeiről rendezzetek őrsök közötti vetélkedőt.

— Az úttörő lövészversenyt szövetségünk az MHSZ-szel közösen rendezi meg. A csapatok február 28-ig bonyolítják le a házibajnokságot (légpuska és légpisztoly).

— A tudományos-technikai úttörőszemle járási, városi, kerületi vetélkedőit február 26—27-én rendezik meg.

— Értékeljétek a téli időszakban végzett úttörőmunkátokat. Számadásotoknak ezt a nevet adhatjátok: A mi törvényünk.

— A sakkolimpia kerületi, járási, városi versenyei február 28-án fejeződnek be.

— Kezdjétek meg az előkészületeket a tavaszi forradalmi évfordulók megünneplésére.

ISKOLAI SZERELŐKÉSZLET

Az 1978—79-es tanév második felében kerül a diákok kezébe az általános iskolai szerelőkészlet, amely az új tantárgy, a „Technika" gyakorlati segédeszköze. A készlet hetven alkatrészt, öt szerszámot és feladatlapokat tartalmaz — segítségükkel harmincnál több szerkezetet lehet összeállítani.

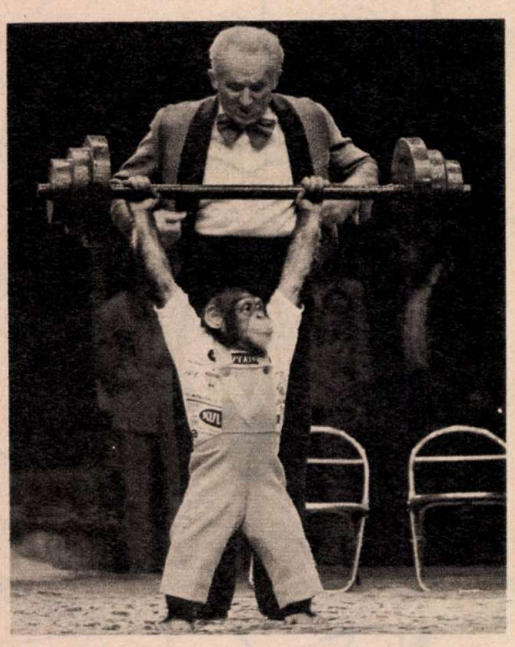

A GYAKORLAT JÓ

Súlyemelő berkekben hosszú ideje dúl vihar a kérdés körül: mikor lehet elkezdeni tulajdonképpen a súlyemelést, hogy a nagy megterhelés ne gátolja a fejlődést, ne legyen ártalmas. Íme, az egyik tábor véleménye: közvetlenül azután, hogy lekászálódunk a fáról...

LAKÓHÁZAK SZÉPSÉGVERSENYE

Szegeden néhány év óta lakóház-szépségversenyt rendeznek. Legutóbb a szegedi Építő Szövetkezet kapta a szavazatok többségét: az a Kárász utca sarkán álló, háromemeletes, tornyos lakóház nyerte a szépségversenyt, amelyet a szövetkezet egyik brigádja újított fel.

A HÉT VICCE

Két egér elfogott egy elefántot. Kíváncsian nézegették a hatalmas állatot, de amikor az egyik kisegér elfordult, az elefánt nagy hirtelen eltűnt.

— Hová lett? — kérdezte meglepődve a másik.

— Meglépett! — felelte a társa.

— Ne hazudozz összevissza! Bolondnak nézel? Látom, hogy még csámcsogsz!

MICSODA

CSUDÁK!

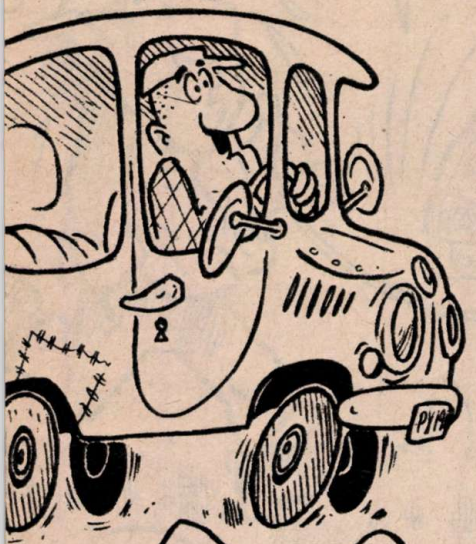

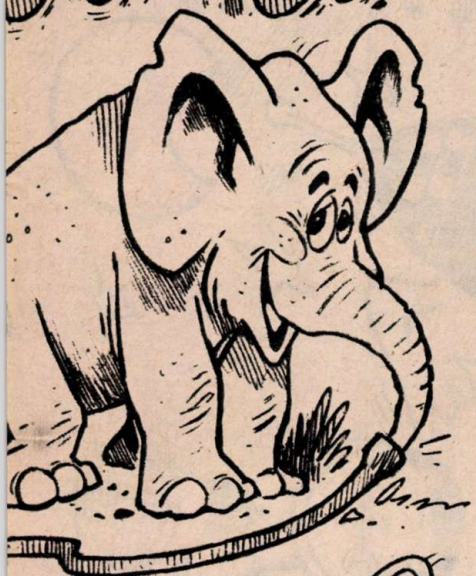

Ki gondolta volna, hogy ennyi jó humorú feltaláló van az országban! Persze, mindennek a legutóbbi Mini Pajtás Rejtvénymagazinban megjelent képtelen találmány-összeállítás volt az ihletője. Menekültünk a postás elől, aki telitömött táskával hordta fel szerkesztőségünkbe, egy nagy épület második emeletére. Azt gondoltuk ugyanis, hogy haragszik a cipelés miatt. Épp ellenkezőleg: nevetett és azt javasolta, nyissuk meg a Pajtás Farsangi Találmányi Hivatalát. Így hát:

A Pajtás Farsangi Találmányi Hivatala jelenti: A leghumorosabb találmányok tárlatát rajzolónk, Dargay Attila segítségével nézhetitek meg. Az alábbi katalógusból megismerhetitek a feltalálókat.

1. **Takarékosság-biztonság** (Szeghalmi László, Budapest V.)

2. **Kelepelő kémény** (Zsigrai Erzsébet, Bakonybánk)

3. **Mágneses sulijármű, táskás utánfutóval** (Hajdú Melinda, Budapest XVII.)

4. **Dupla vagy semmi, avagy: az abszolút biz-**

MICSODA CSUDÁK!

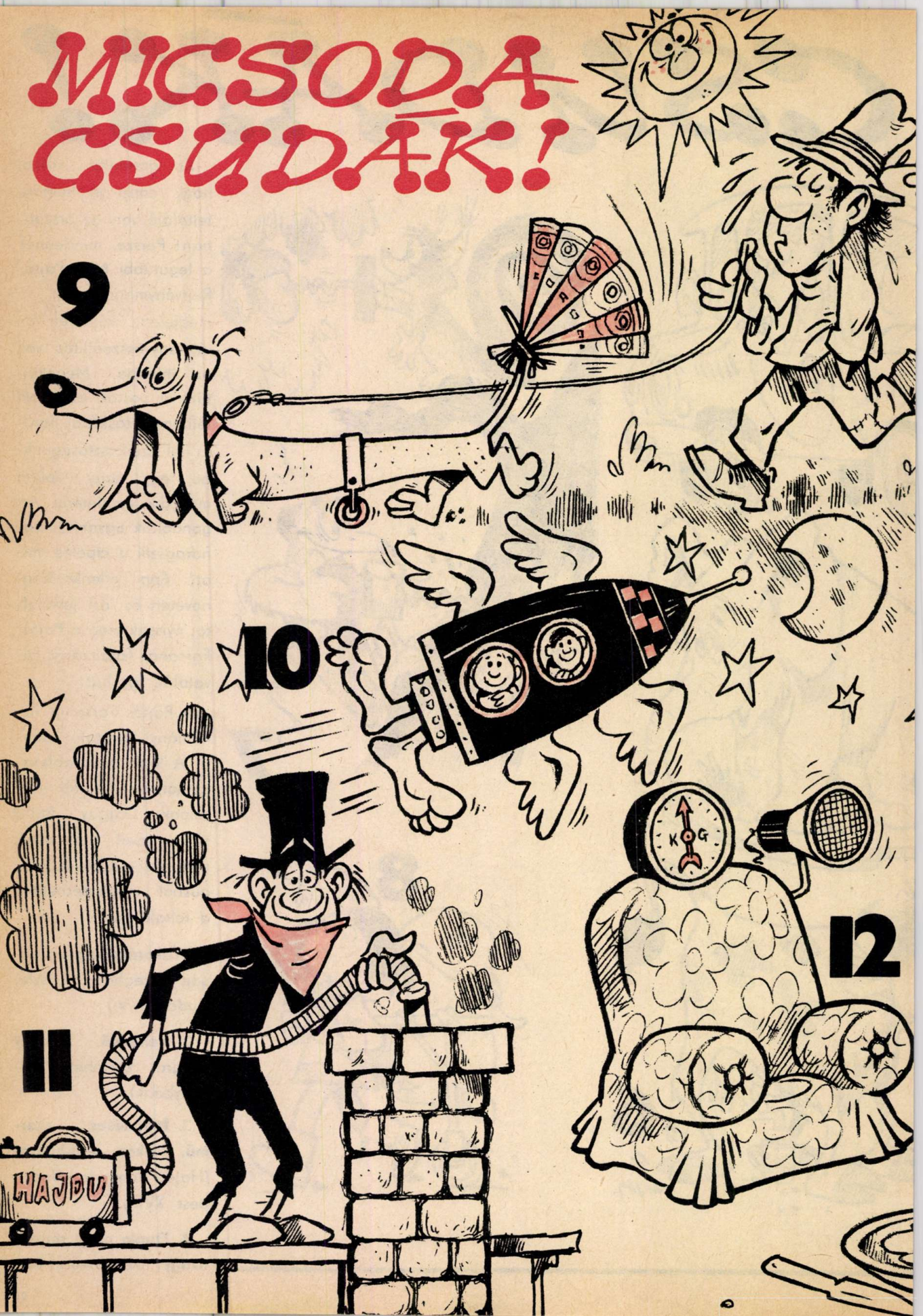

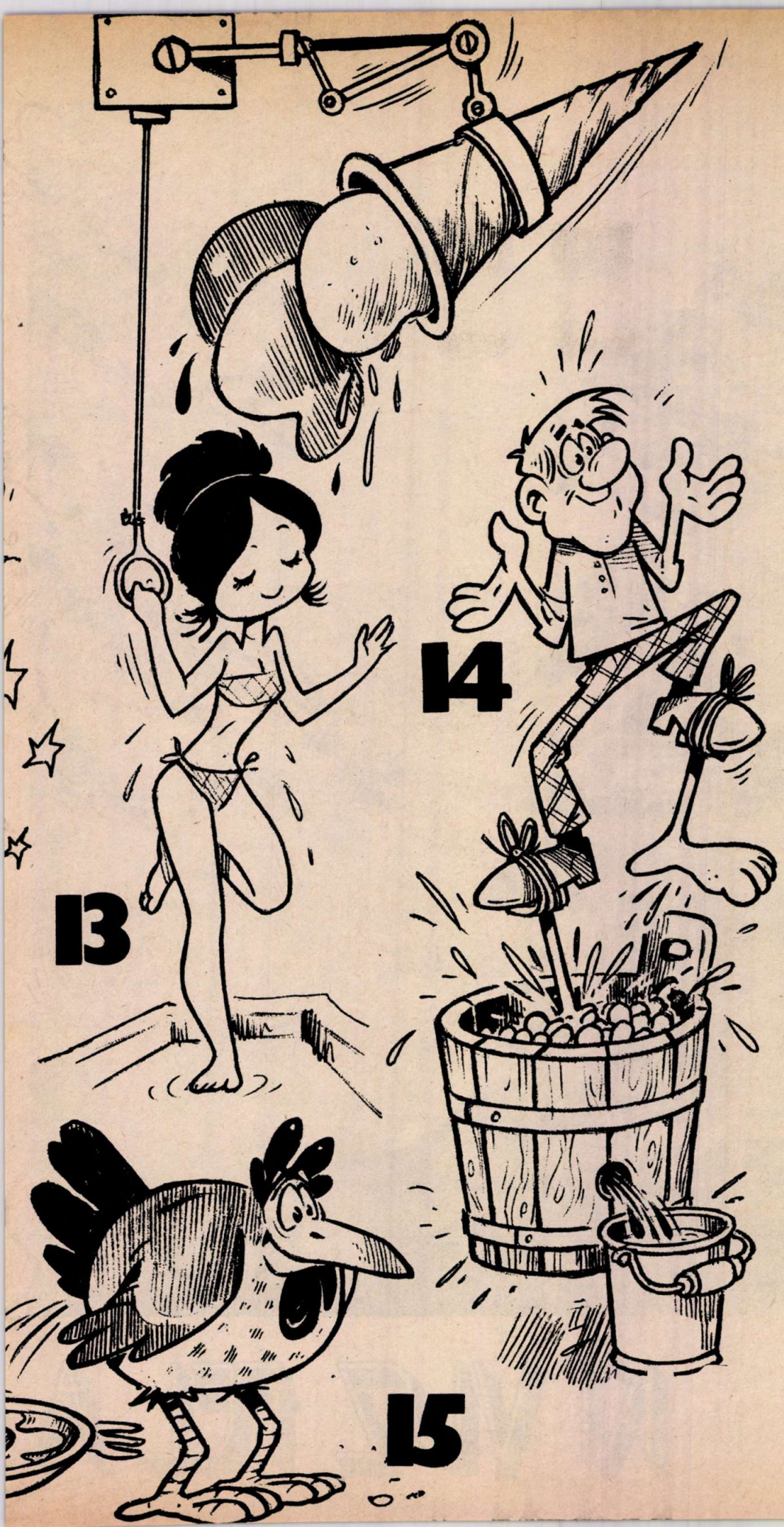

tos céllövőpuska vadászoknak (Molnár Zita és Sándor, Kazincbarcika)

5. **Ormánypótló, távoli tócsákhoz** (Hajdú Melinda, Budapest XVII.)

6. **A takarékos boci** (névtelen)

7. **Harkálycsőr és mókuskarom kímélő** (Mógor Anita, Celldömölk)

8. **Táskagurító** (Gyarmati Noémi, Hévíz)

9. **Tacskó kutya kímélő és gazdi hűsítő** (Obuch László, Nagybánhegyes)

10. **Űrhajó, üzemanyagtakarékosság idejére** (Végh Judit, Köröstarcsa)

11. **Korszerű kéménysepről** (névtelen)

12. **Karosszék olyan gyerekek részére, akik keveset mozognak. A súlytöbblet bömbölteti a hangszórót.** (Fridmann Anna, Budapest XX.)

13. **Abszolút nyári zuhany** (Gyarmati Noémi, Hévíz)

14. Higiénikus szőlő- és gyümölcsprés (Szarvas Erika, Mikepércs)

15. **Tükörtojást tojó tyúk** (névtelen)

*

Most csak a tárlat első részét mutattuk be. A farsang idején a második rész bemutatására is sor kerül.

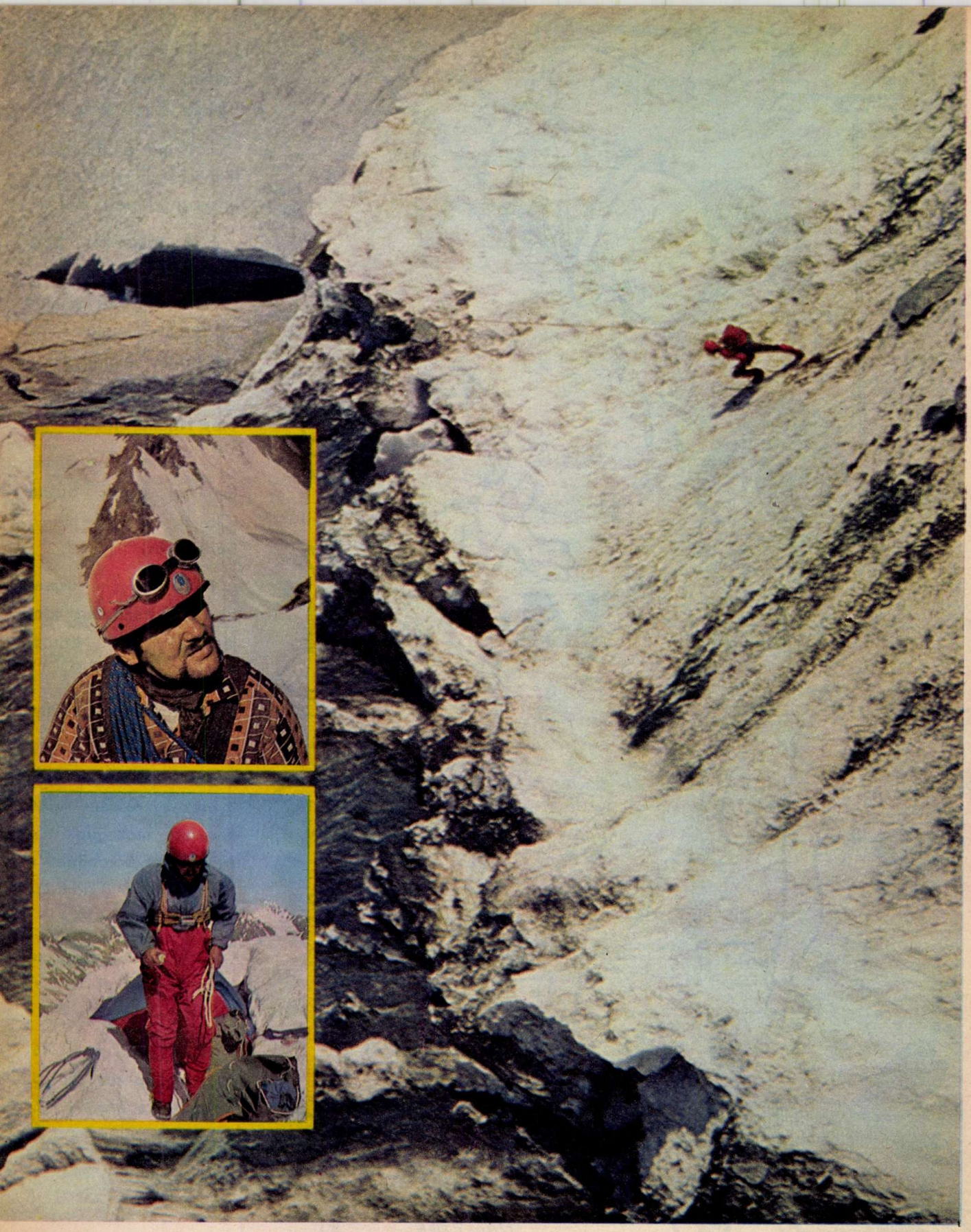

KI VISZ FEL A

CSÚCSRA?

A lacsony. A válla széles. A ruhája hatalmas izomköteget takar. A beceneve Talpas, mert ha egy sziklán megveti a talpát, mintha odabetonozták volna.

Talpas, vagyis Lakatos János földmérő mérnök a magyar alpinista élgárda vezetője. Vele beszélgettem erről a különös, sokak szemében kicsit rejtélyes sportról.

— Magyarországon nincsenek égbenyúló hegyek. Hegymászók mégis vannak?

— *Ötszáz szervezett alpinistát tartunk számon, de sajnos, sokan egyénileg is nekivágnak a szikláknak.*

— Miért sajnos?

— *Ez veszélyes sport. Legalább két-három ember kell ahhoz, hogy egymás biztonságára vigyázzanak. Ezért a hegymászás a barátság sportja is. Minden percben a barátom éberségére, tudására, testi és lelki erejére bízom magam. No, meg a karabinerekre, szögekre, kötelekre. Megfelelő felszereléssel, óvatossággal és tudással ez sem veszélyesebb sport a többinél.*

— Ki lehet alpinista?

— *Minden egészséges, jó mozgáskészségű, szívós alkatú, céltudatos, kitartó, erős akaratú ember, akinek nincs tériszonya és akiben erős a közösségi érzés.*

— Lehet ennyi jó tulajdonság egyetlen emberben?

— *Kialakulhat. 16 éves kortól — szülői engedéllyel — jelentkezhetnek tanfolyamra a fiatalok. Azután — a gyakorlat közben — megszerezhetik a tárgyi tudást, a lelki és a testi erőt.*

— Úgy tudom, a felszerelés nagyon drága.

— *Az alpinista szakosztályok kapnak állami támogatást, de többnyire megdolgozunk az állandóan felújításra szoruló, valóban drága felszerelésért. Minket nem zavar a magasság. Leverjük a kéményekről, tornyokról, magas házak hulló vakolatát, lemossuk az üvegfalakat, elvállaljuk a toronyházak szigetelését, festését — ami éppen adódik. A vállalatok is jól járnak, az egyesület is. Nemrég a Szabó Ervin Könyvtár központi épületéről vertük le a veszélyessé vált vakolatot és leszedtük a meglazult díszeket — negyedmillióért. Egy építőipari vállalat csak az állványozás elkészítéséért kétmilliót kért volna. Ezekből a pénzekből vásároljuk a felszerelést és utazunk.*

— Ki viszi fel a csúcsra a kötelet, ami mellett a többiek felmásznak?

— *A legügyesebb, legtapasztaltabb páros első embere mászik vagy öt métert és ott egy úgynevezett köztes biztosítást létesít. Erre azért van szükség, hogy ha megcsúszik, a sziklába vert szög megtartsa. 30—40 méter után felsegíti a társát is. Majd tovább mászik, s a társa újra őt biztosítja. A szögeket a sziklarepedésben hagyják, nemsokára jöhet a következő páros.*

— Az eddigi legmagasabb csúcs?

— *A Kaukázusban a Donguz. Idáig negyvenöt-ötven magaslatot vettünk be. Jól képzett élgárdánk van. Ha hirdetnének egy nemzetközi versenyt, mondjuk a Himalájára, Magyarországról négy-öt páros jó eséllyel állhatna rajthoz.*

— Az idei tervek?

— *Húsz-huszonöt kisebb csoport indul szovjet, olasz, jugoszláv, román és osztrák csúcsokra.*

Gebri Antal

A tél mosolya

Nézd csak: megfagy az apró vízcsepp, s kész a csoda.

Több milliárd meseszép kristály jön létre ott fenn a magasban, mind, mind eltérő, de szabályos alakban.

Végtelen változatosságuk csak a szépségben azonos.

Nézd csak: hullani kezdenek összetapadva pehellyé, és mire megvirrad,

FOTÓ: GAÁL ZOLTÁN

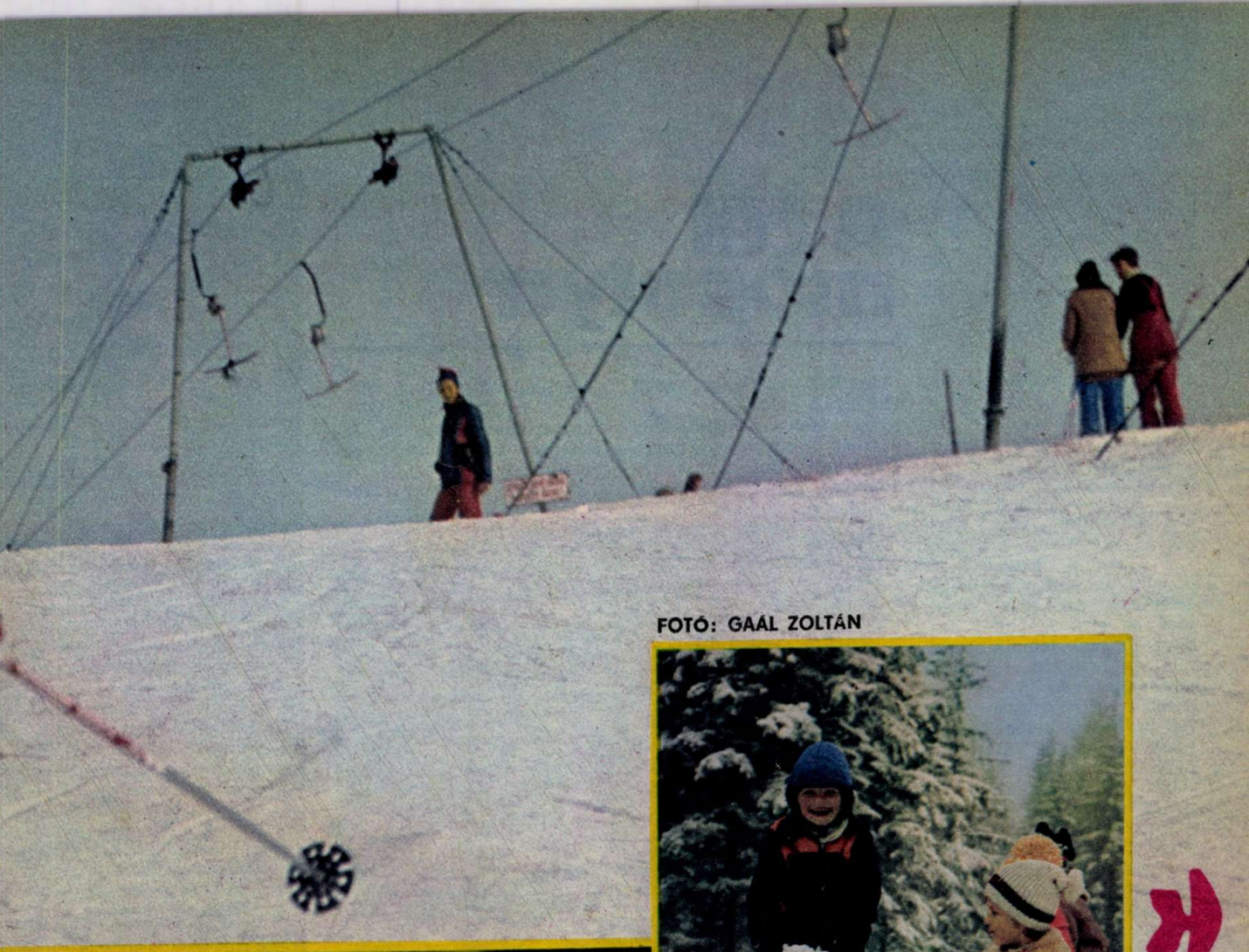

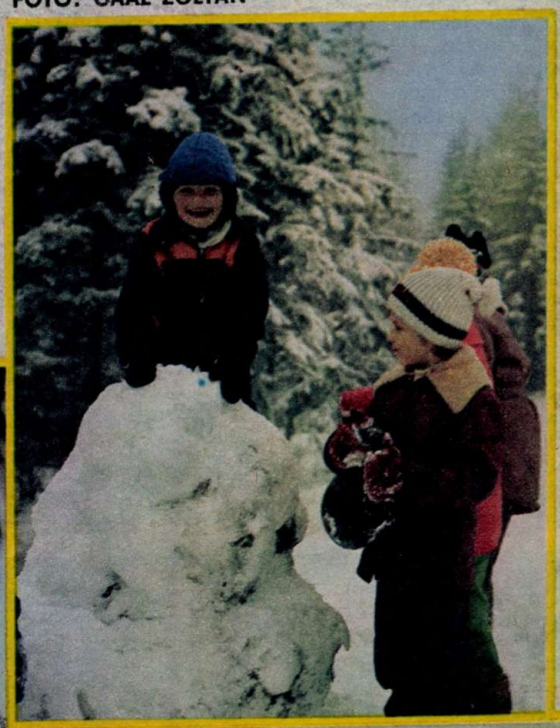

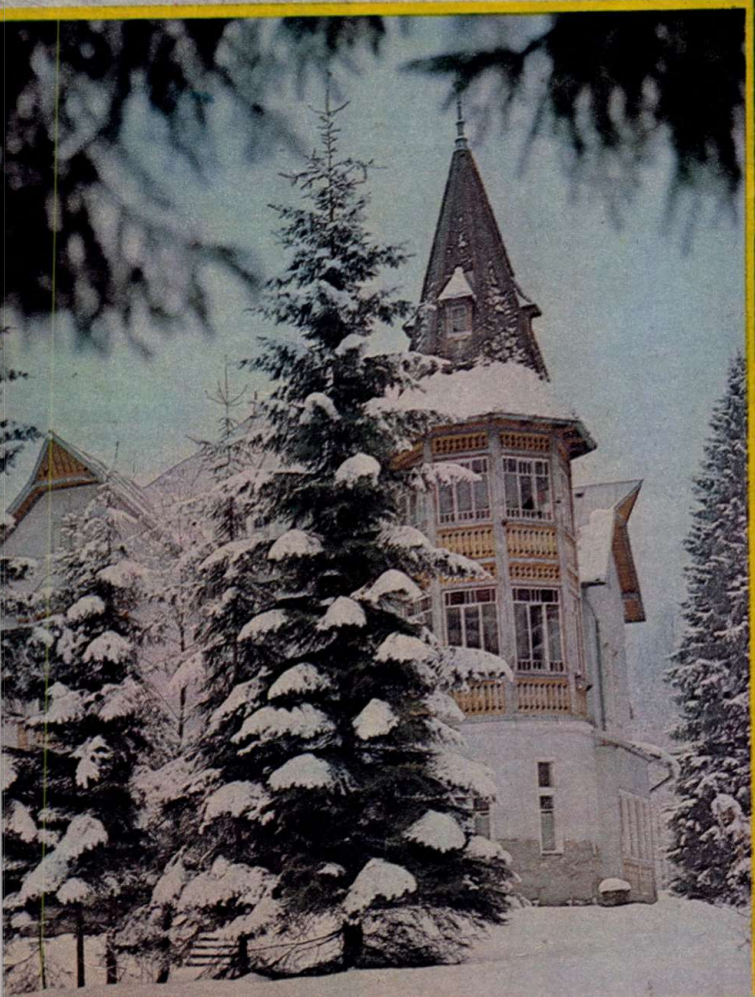

A tél mosolya

vastag, puha bunda borítja a tájat. A tiszta, fehér csend szállt le az égből az éjjel.

Hóhullást még senki se hallott...

— Tél! — hallod valahol, és szinte a szó is fázik.

— Mostoha évszak! — mordul az ember, és képzeletében az ádáz fagy, meg az éles késekkel hadonászó szél jelenik meg, falvakat, embereket temető lavinákkal...

Nézd csak: itt van előtted a Tátra telének néhány pillanata. Rettentő különös dolog ez... a mostoha évszak képeiről — meleg árad.

Íme a természet szelíd arca. Íme a Tél mosolya!

Mondd csak: hogy lehet az, hogy a fagynak e békés, szép birodalmáról egyszerre a harc jut eszedbe? Hogy lehet az, hogy e képek hirtelenül harsány felhívásokká válnak? Halk lírájukkal hogyan érik el azt, hogy nyomban küzdeni, tenni szeretnél? Szépet, jót, igazat!...

Inkább érezzük, mint tudjuk a választ.

Úgy kell formálnunk a világot, s rajta az embert, úgy kell róni utunkat a Földön, hogy sok milliárd meseszép kristállyá dermedt cseppje a víznek megtarthassa vakító fehérségét az időknek végezetéig!...

Cser Gábor

A LEMEZLOVAS ÁLMA

DÉVÉNYI TIBOR

– Húsz éve történt. A mesemondók országos versenyén „A kis kacsa a rengetegben" című mesével aranyérmet nyertem. Az örömtől belázasodtam, s Csillebércen, a Partizán altáborban feküdtem betegen. Fölkeresett Robi bácsi, azaz Vajek Róbert, a Harsan a kürtszó szerkesztője. Meghívott a rádióba, ahol megalakult a riporter őrs. Koncz Zsuzsa lett az őrsvezető, engem választottak helyettesévé. Reszkető kézzel tartottam a mikrofont, amikor életem első riportját készítettem a csokoládégyárban.

Teltek-múltak az évek, s egyre inkább megszoktam a nyilvános szereplést. A „Ki mit tud?" 1965. évi versenyén az egyéb kategóriában, Ungár Anikó bűvészszáma mellett, mint parodista én is „dobogóra" kerültem. Két évvel később az Illés, a Metró és az Omega együttesek műsorát konferáltam és megszerettem a rock-zene világát. Zenei munkatárs lettem a Harsannál, majd az MR 10–14-nél. A gyerekek leveleire, kérdéseire válaszolok, együtteseket, új számokat mutatok be nemcsak a rádióban, hanem az újjáalakult TTT televíziós műsorban is.

Hosszú ideig a Pesti Műsor bel- és külföldi slágerlistáját állítottam össze, s legnagyobb örömömre a beérkezett szavazatok háromnegyed részét gyerekek küldték. A „Csak fiataloknak" és az „Egymillió fontos hangjegy" című műsorokban is szerepelek. Az álmom? Jó volna, ha egyszer magamat konferálhatnám be, nagy színpadon, saját szerzeményemmel: énekel Dévényi Tibor. Talán valaha erre is sor kerül...

F. G. J.

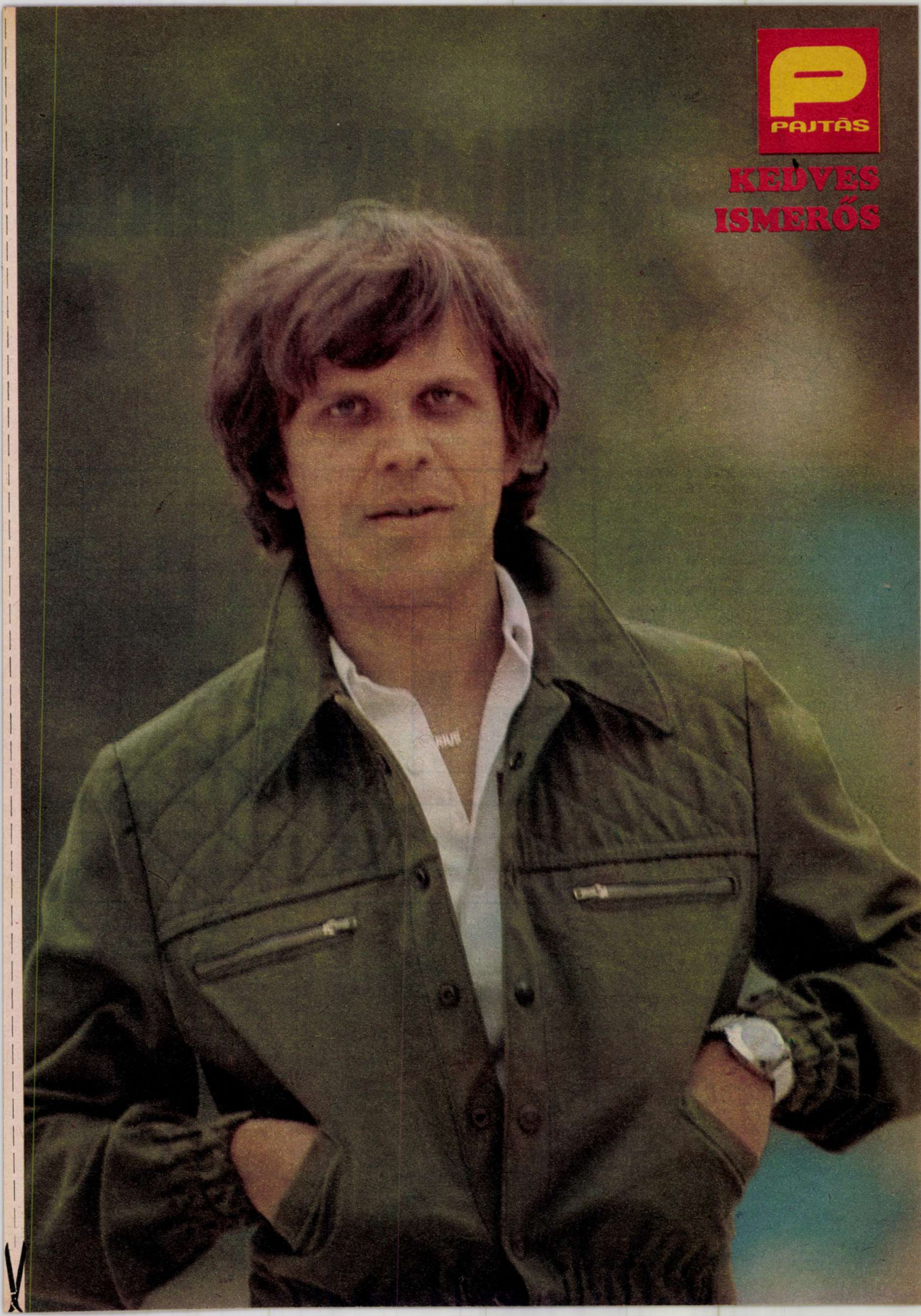
PAJTÁS
KEDVES
ISMERŐS

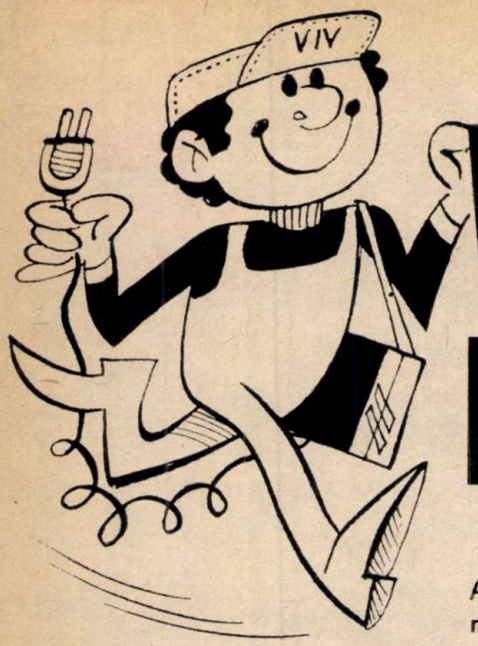

VILLANYSZERELŐ REJTVÉNYPÁLYÁZAT

A villanyszerelő rejtvénypályázat harmadik fordulójának megfejtését az alábbi keresztrejtvényben találod meg.

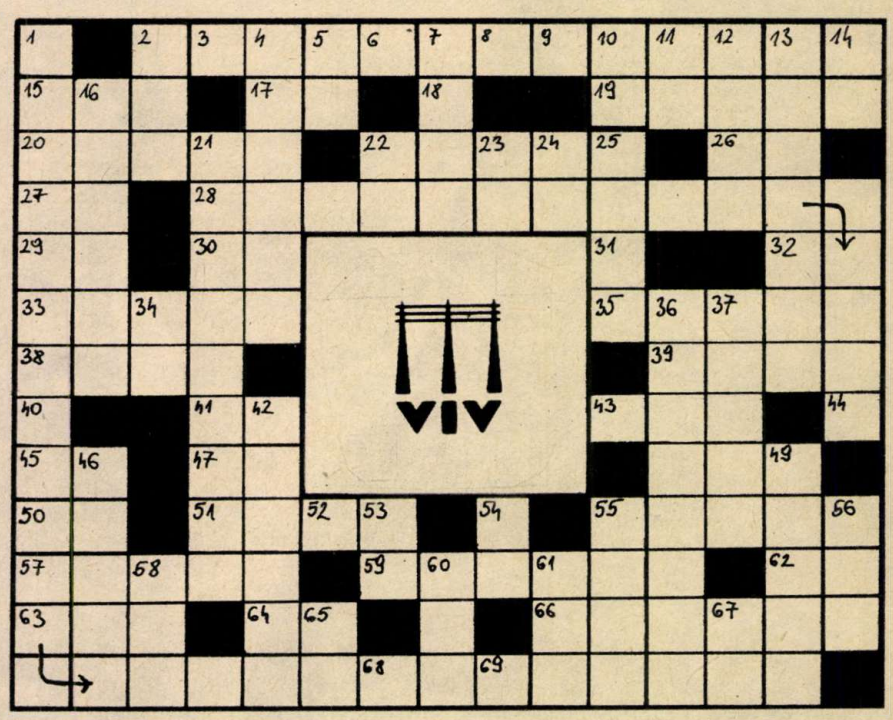

VÍZSZINTES: 2. ERRE A SZAKMÁRA FIÚK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK. 15. RAI. 17. IE. 18. Ipszilon. 19. Örökmozgó lift első fele! 20. Félszáz! 22. Oktat. 26. Latin és. 27. Ételízesítő. **28. EZ A SZAKMA BARKÁCSOLNI SZERETŐ FIÚKNAK VALÓ.** 29. Állami Biztosító. 30. Személyes névmás. 31. Római 50. 32. -...-ke párja. 33. Törlőgumi. 35. Ajtó lezárására szolgál. 38. Egyik szülő. 39. Bot (ékezethiány). 40. Római 1000. 41. LT. 43. Tagadó szó. 44. Kén. 45. UZ. 47. VÖ. 48. CRE. 50. BO. 51. Út mellett van. 55. Harc. 57. Ez alatt fészkel a fecske. 59. Beadványa. 61. EK. 63. Becézett női név. 64. Járművek közlekednek rajta. 66. Magyar film címe.

FÜGGŐLEGES: 1. FIÚK ÉS LÁNYOK SZÁMÁRA IS SZAKMATANULÁSI LEHETŐSÉG. 2. AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB VILLANYSZERELÉST VÉGZŐ VÁLLALATA. A REJTVÉNYBEN FELSOROLT SZAKMÁKRA ITT IS LEHET JELENTKEZNI. 3. Római 1. 4. Cukrászsütemény. 5. Fel ellentéte. 6. Amper. 7. Testrész. 8. Koordinátarendszer függőleges tengelye. 9. Kettős betű. 10. EP. 11. Tetejére. 12. Honfoglaló magyarok őshazája (...-köz). 13. Befed. 14. Éjjeli... 16. Az állóvízben! 21. Korai lefekvés. 22. Török autók jelzése. 23. Tagadó szó. 24. Zamat. 25. Svájci szabadsághős (Vilmos). 34. DY. 36. Hal, névelővel. 37. Éléstár. 42. Rombol (két szó). 46. Szovjetunió ENSZ-képviselője. 49. Téli állatellátó. 52. Origó. 53. Középeurópai Kupa. 54. Levelet... 55. Fafajta. 56. Űrmérték. 58. EAD. 60. ÉZS. 61. Késnek van. 65. Betű kiejtve. 67. Talmi. 68. Ugyanaz, mint a vízsz. 44. 69. Az ABC utolsó betűje.

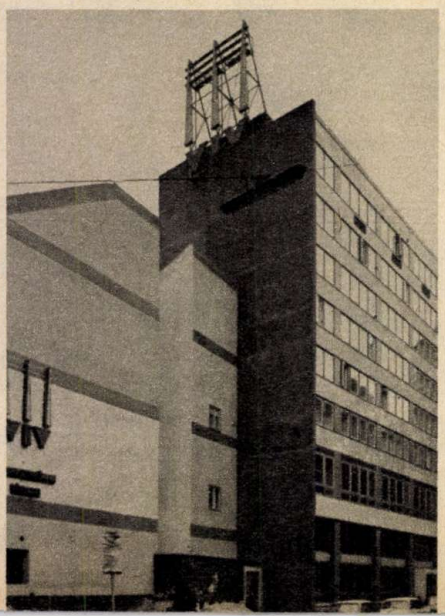

A megfejtéseket postai levelezőlapon küldd be az alábbi címre:
VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatás
Budapest, Pf. 67. — 1400.
Beküldési határidő: 1979. február 8.
Reméljük sikerült érdeklődésedet a rejtvényben szereplő szakmák iránt felkelteni.
Ha kedvet érzel a szakmák bármelyikének elsajátításához, szívesen küldünk tájékoztatót.
További jó tanulást és sikeres pályaválasztást kívánunk.

A CIRKUSZ ÁRNYÉKÁBAN...

A Hungária körúton a hullámvasút mellett, szorosan egymáshoz tapadó épületek állnak. Innen indulnak a cirkuszba a magyar artisták. Itt születnek azok a számok, amelyeknek tíz- és százezrek tapsolnak a világon, amelyek csodálatba ejtik a nézőket.

A HIPPODROM...

Így nevezik azt a furcsa, kerek építményt, amelynek a porondja éppen akkora, mint a cirkuszé, csak a nézőtér hiányzik. Mielőtt felépült, a város különböző pontjain, iskolai tornatermekben, meglehetősen mostoha körülmények között gyakoroltak az artisták.

A hippodromban most a Dobos házaspár próbál. Dobosné, Csák Emmi vágtázik, leugrik, aztán fordítva pattan a szürkére, közben nógatja a Rubin névre hallgató paripát.

A próba után a manézs szélére telepszünk.

— Rubin másfél éve a mienk — meséli Emmi. — A Szovjetunióból, a Don mellől hoztuk. Kétezer ló közül választottuk ki.

— Ott azt mondták — — folytatja a férj, Dobos Vilmos —, ha magunkhoz szoktatjuk, ingyen kapunk még négy lovat!

Rubinon addig még nem ült ember.

— Amikor először behoztam ide, csak néztem: vajon megtűr a hátán, vagy azonnal ledob? — mosolyog Emmi. — Körülbelül úgy csináltam, mint a gyerek, amikor felmászik a sámlira...

Teltek a hónapok és Rubin megszokta, megszerette gazdáit. Akárcsak azok az uszkárok, amelyekkel világszámot mutat be a Dobos-kettős.

Ha valamelyik kutya megbetegszik — Emmi az állatorvos. Ha nyírni kell őket — a férj a kutyakozmetikus. Az artistának mindenhez értenie kell: egy kicsit koreográfus, sminkes, ha kell varrónő vagy éppen fodrász. De ha gyermeke is van, akkor elsősorban szülő.

Az ugrócsoportok nehéz, verejtékes munkával gyakorolnak be egy számot. Az artistákra itt még vigyáz a biztosító kötél...

A gyerekek korán kezdenek ismerkedni a cirkusz műhelytitkaival. Néhány év múlva talán közülük kerülnek ki a porond és a levegő hősei

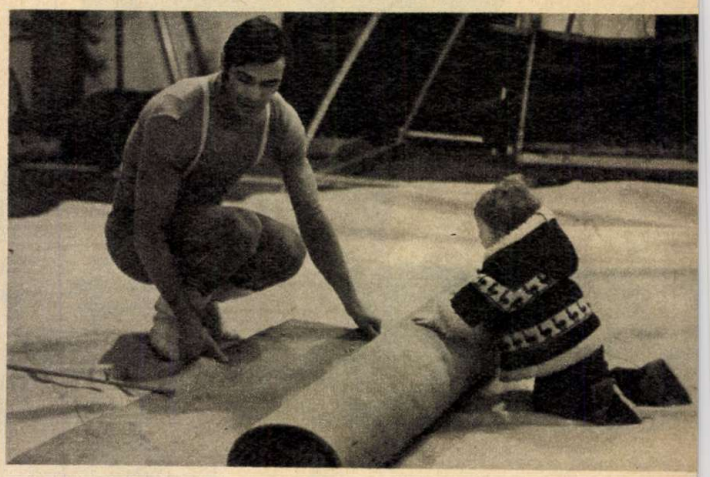

— Helga mindenhova elkísér bennünket — simogatja meg kislánya haját Emmi. — Megszokta és megszerette ezt az életet. Már a lovaglással is próbálkozott...

VILÁGJÁRÓK...

A két Deltai testvér igazán megérdemli ezt a címet. Olaszországban nőttek fel — Karcsi tökéletesen megtanulta a nyelvet — utána pedig ott éltek, ahol szüleik dolgoztak. Bejárták már Európát — kivéve Spanyolországot, és nemrégen érkeztek haza Norvégiából.

Artistagyerekek. Életük — bár nagyon izgalmas — nem könnyű...

— Az iskolában szigorú szabályokhoz kötik az utazásainkat — mondja a tizenkét éves Karcsi. — Legalább négyesnek kell lennünk, hogy útra kelhessünk apuékkal. Minden tanévben három hónapot hiányozhatunk — ennyit megengednek — ám a tudást tőlünk is számon kérik!

A nyolcéves István nagyot sóhajt. Ebben a sóhajban az is benne van, hogy sok-sok estét kell a tankönyvek mellett töltenie.

— Én a földrajzzal úgy vagyok — folytatja Karcsi —, hogy nekem a térképen a vonalak magas hegycsúcsokat, szeszélyes patakokat jelentenek. Azt, hogy Norvégiában pisztrángot fogtam, a Földközi-tengeren, tízemeletes hajóról delfineket láttam.

— Magyarországot sajnos alig ismerjük — veszi át a szót István. — Nemrég jártunk Egerben, de a többi vidéki várost még nem láttuk.

Karcsi és István mindennapos vendége a hippodromnak. Néha már ők is derekukra kapcsolják a biztosító övet, szaltóznak, kötélen másznak...

Bár pályaválasztásról még korai beszélni, Karcsi úgy döntött, hogy majd állatokkal foglalkozik. Szereti a kutyákat, macskákat, szereti etetni az elefántot, s egy cseppnyi félelem sincs benne, ha közel kerül az oroszlánhoz. Öccse inkább az artistamutatványokért rajong, a magasságért, az izgalomért. És persze a tapsért.

NE CSAPD BE DIANÁT!

Igen, itt vannak az elefántok is, komolyan álldogálnak, hatalmasok — és talán még szépek is... Mindenesetre idomítóik, a Richterek szerint megbízhatóak és szeretik azt, amit csinálnak.

Diana, a több tonnás „csöppség" ezúttal kerek asztalkán áll és kissé türelmetlenül nézeget. Minden érdekli, ormányával végigtapogatja a bordásfalat, megzörgeti a tűzoltókészüléket, ám figyelmeztetésre a helyén terem.

Amikor felhangzik a vezényszó: vigyázz, kész, hepp! magasba emeli lábait, és iszonyatos súlyával ráugrik az előtte levő deszkára. Karola, a vékony, karcsú lány magasba röppen, és kinyújtott keze majdnem súrolja a menynyezetet.

— Nem jó! — kiabál valaki. — Inogsz, nem érzem, hogy a nyakamban állsz!

A CIRKUSZ ÁRNYÉKÁBAN...

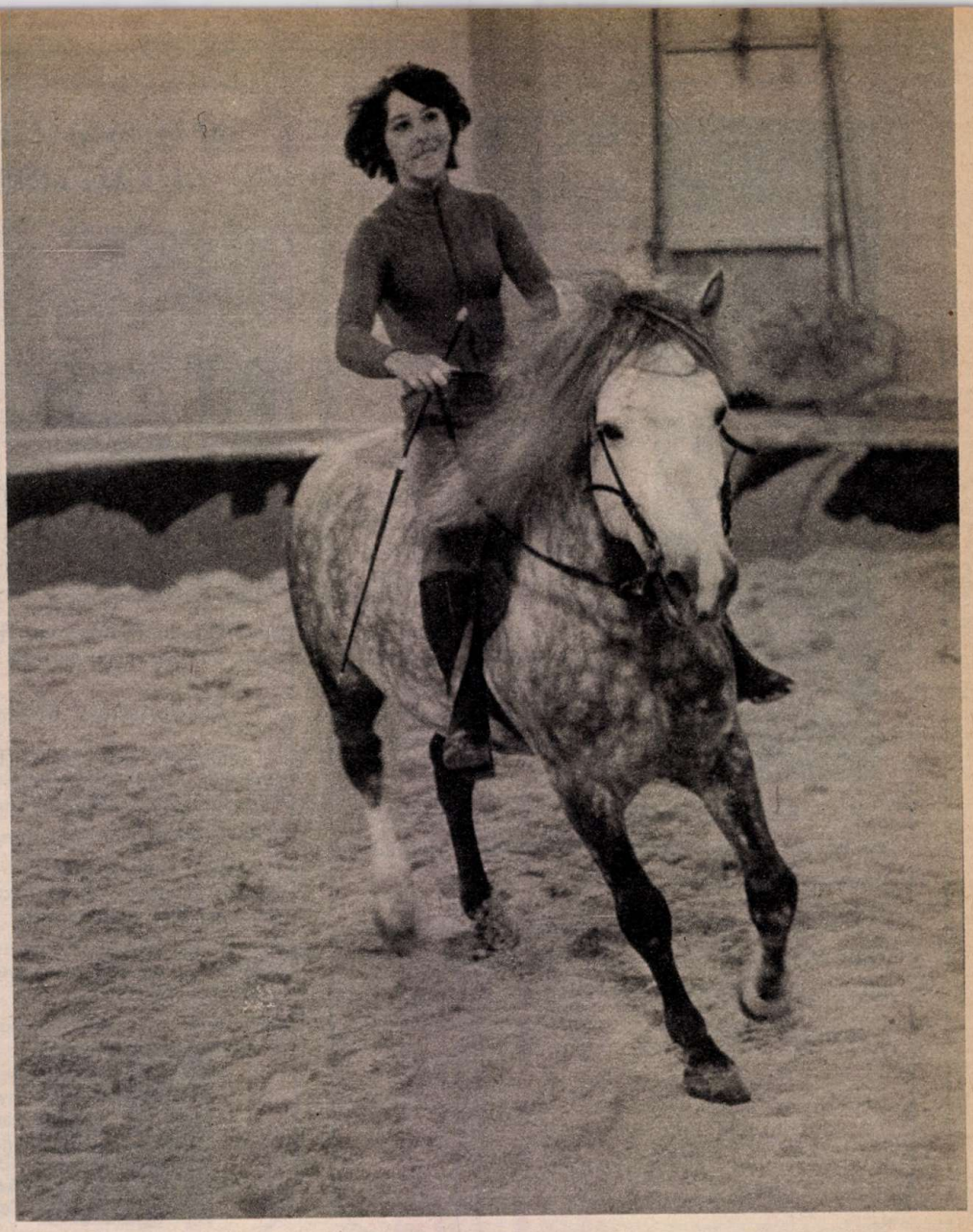

Csák Emmi kemény kézzel, de jó gazdához illően bánik a Don melléki paripával

— Nézd csak, anyu milyen remekül lovagol! — mondja Dobos Vilmos lányának, Helgának

— Te meg ne csapd be Dianát! — jön felülről a válasz. — Gyorsabban mondd neki, hogy hepp! Nem kell a szünet!

Diana felfigyel a nevére. A következő vezényszóra elefánti türelemmel magasba emeli a lábát és ráugrik a deszkára. Megfeszül a kötél, ívbe hajlik az ugró test — s egy másodpercre egymásba kapaszkodik három ember. Ott fent, egy másik elefánt hátán...

SZÁZHARMINCSZOR — HA KELL

Két sapka a földön. Az egyik a szaltónál védi a fejtetőt, a másik vállba érkezésnél óvja a fület.

Lukács Iván gyorsan váltogatja mindkettőt. Nyolcan dolgoznak a teremben. Pontosabban a földön, mert a levegőben légtornászok próbálnak. Az egyikük, Docska néha lemászik a trapézról, tejesüveget szed elő, és siet a mózeskosárhoz. Megeteti a gyereket, azután újra elindul a magasba...

Itt megszokott látvány, hogy családdal érkeznek az artisták. Ha nincs nagymama, aki otthon vigyáz a gyerekre, a próbateremben mindig akadnak társak, akik játszanak, mulattatják a gyerekeket.

Lukács Iván kisfia, Tücsi is itt van. S bár még csak kétéves, már derekára kapcsolja a biztosító övet, magasba lendül és teli torokból kacag.

Beszélgetésre nincs idő. A próbarend szigorú, másfél óránként váltják egymást a csoportok. Vezényszavak hallatszanak, ugrások következnek, kis pihenő — Tücsinek sürgős dolga akad a mosdóban — majd folytatódik a munka. Csavart szaltó, forgás...

— Még egyszer! — szól halkan Lukács Iván a sikertelen ugrás után.

S hogy megtudja, miért vétették el a mozdulatot társai, ő áll alulra. Azután — talán a százharmincadik ugrásnál — elégedett mosoly. Sikerült!

— A közönség nem arra kíváncsi, hányszor gyakoroltuk a mutatványt — mondja.

A közönség valóban nem erre kíváncsi. Pedig a próbákon dől el minden. Ahol az arcok ritkán mosolygósak, inkább töprengőbbek, dühösebbek, vagy verítékesebbek. De éppen ezért, talán emberibbek is...

Dobozy Zsuzsa
Fotó: Wagner Margit

FIGYELEM!

A Kispesti Textilgyár (1184 Budapest XVIII., Fáy u. 2.) az **1979/80.** tanévre felvesz: **fonó és szövőipari szakmunkástanulónak leányokat.**
A képzés időtartama: 2 év.

JUTTATÁSOK:

A tanulók havonta 410—610 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíjat és 500 Ft különélési pótlékot, valamint az érvényben levő jogszabályokban előírt juttatásokat kapják. **A felvett szakmunkástanulókat kollégiumban helyezzük el, melynek térítési díja havi 70 Ft.**

A szakmunkástanulók havi 25 forint térítés ellenében napi háromszori étkezést kapnak munkaszüneti napokon is.

Jelentkezni lehet a személyzeti oktatási osztályon személyesen vagy levél által, szombat kivételével mindennap reggel 7-től du. 3 óráig.

Telefon: 273-711.

JÓ KERESETI LEHETŐSÉGET NYÚJTÓ SZAKMÁT AJÁNLUNK FIÚKNAK!

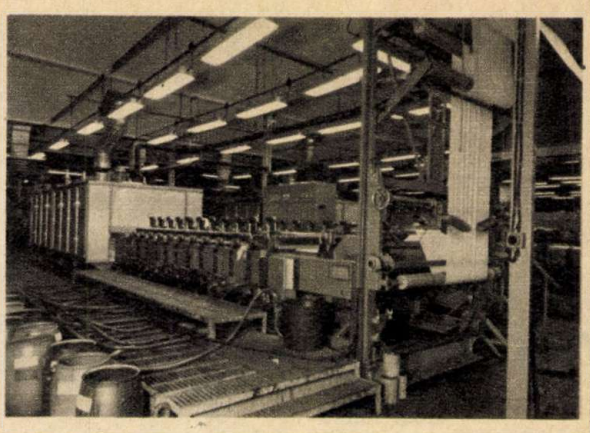

A Budaprint Pamutnyomó Vállalat felvesz általános iskolát végzett fiúkat 16 éves korig

TEXTILNYOMÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK.

A tanulmányi ösztöndíjon (160–600 Ft) felül a vidékiek havi 500 Ft különélési pótlékot, a budapestiek havi 450 Ft társadalmi ösztöndíjat kapnak.

Vidéki tanulóinkat kollégiumban helyezzük el.

Elsőéves tanulóink 1500 Ft értékű ruházkodási segélyt kapnak. Tankönyvről az iskola, tanszerről, munkaruháról a vállalat gondoskodik.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás a vállalat gyáraiban folyik.

Jó tanulóink továbbtanulását támogatjuk!

Jelentkezni lehet: A Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztályán, 1036 Budapest III., Fényes Adolf u. 19–21. Telefon: 687-834.

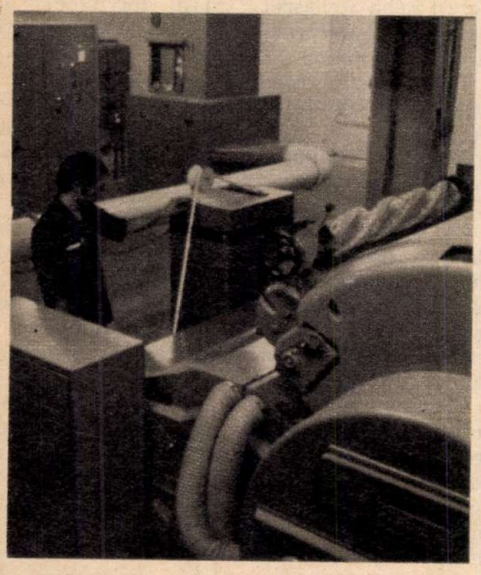

Hárommúszakos gyárunkba
géplakatos, villanyszerelő, esztergályos, asztalos és szobafestő-mázoló,
szakmákra szerződtetünk általános iskolát most befejező fiúkat szakmunkástanulónak.
A tanulóidő 3 év.
Kollégiumi elhelyezésről gondoskodunk.
Havi ösztöndíj szakmák, tanulmányi eredmény, illetve az évek szerint 590–990 Ft között mozog.
Felszabadulás után gyári albérletet biztosítunk.

Jelentkezés levél útján „Szakmunkástanuló" hivatkozással történik.
Pamuttextilművek Budai Gyára Személyzeti osztály;
Bp. XI., Hauszmann A. u. 20.
Levélcím: Budapest, Pf. 43. — 1502

GYERTEK TI IS!

A tanulmányi ösztöndíjon felül havi 250,– Ft társadalmi ösztöndíjat is fizetünk.

A tanulók részére napi 1,– Ft térítés ellenében ebédet, valamint ingyen munkaköpenyt, tankönyveket és füzeteket,

JELENTKEZÉS:
a VASÉRT Vállalat személyzeti osztályán, Budapest VIII., Üllői út 32. I. 8.
Telefon: 138-882

JELENTKEZZETEK VASKERESKEDŐ TANULÓNAK!

évente egy alkalommal díjmentes üdültetést, tanulmányi kirándulást, s vidéki fiútanulók részére ingyenes tanulóotthoni ellátást adunk.

Az utolsó évben a tanulók szakmunkásbért kapnak.

NYOLCADIKOSOK!

Pályaválasztásotokhoz figyelmetekbe ajánljuk, hogy a CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR jó lehetőséget kínál a szakma tanulásához.

Fiúk jelentkezését várjuk gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak.

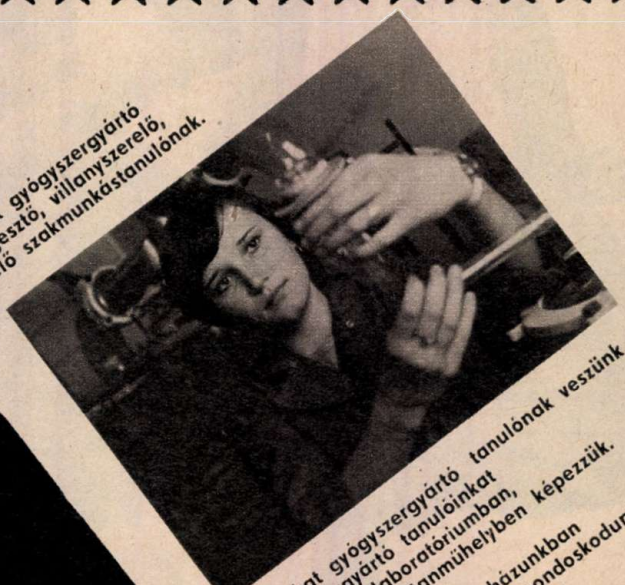

Lányokat gyógyszergyártó tanulónak veszünk fel.

Gyógyszergyártó tanulóinkat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíj.

A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR Budapest IV., Tó u. 1–5. Oktatási osztály. Telefon: 229-900 (531-es melléki) és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2. Személyzeti osztály.
Írásbeli jelentkezés: 1325 Budapest, Postafiók 110.

KISPÁLYÁS PAJTÁS KUPA '79

Ha valaha, akkor az idén feltétlenül elmondhatjuk a Pajtás Kupáról, hogy „ilyen még nem volt!" Tegyük mindjárt hozzá: ezúttal nem túl nagy lelkesedéssel mondjuk el ezt. Ebben az évben ugyanis mindössze egyetlen sportágban — **kispályás labdarúgásban** — írjuk ki a Pajtás Kupát.

Visszalépés?

Bízunk benne, hogy csak látszólag az. Mert semmiképpen sem a sportágak

vonzereje, vagy a sportolni vágyók száma csökkent. Ellenkezőleg! Az „Edzett ifjúságért" mozgalom ma már valóban országos méretű, az egyes sportágak szakszövetségei is mind többet tesznek az utánpótlás, vagyis a ti korosztályotok foglalkoztatása érdekében. Felmérések, háziversenyek, sportnapok, tehetségkutató akciók, nyitott pályák, stb. keretében.

És még valami. Ma már mindenki megengedheti magának, hogy a nyár jórészt az üdülésé, a pihenésé legyen. Nem kis dolog!... Hogy aztán közben focizik, kosarazik, kézilabdázik, az is egészen természetes. Hogy ezt nem szervezett formában kívánja tenni? Talán ez a legtermészetesebb. Tény, hogy a Pajtás Kupák országos döntőin évek óta ugyanaz a 6—8 csapat jelenik meg. Márpedig nincs az az ínség, hogy ezt a létszámot bárki tömegsportnak nevezze...

Szóval 1979 nyarán:

KISPÁLYÁS FOCI

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos és Budapesti Elnöksége, valamint a Pajtás szerkesztősége Pajtás Labdarúgó Kupát szervez **kispályás csapatok** számára.

A játék szabályai megegyeznek a Nyári Úttörőolimpia versenyeinek kiírásában rögzített szabályokkal.

RÉSZTVEVŐK: a meghirdetett versenysorozaton bárki részt vehet, aki

a) 1966. szeptember 1. után született,

b) érvényes úttörő- vagy kisdobos-igazolvánnyal rendelkezik.

Egy csapatban csak egyazon iskola tanulói szerepelhetnek, de egy iskola több együttest is nevezhet.

NEVEZÉS: a csapatok benevezése az úttörőolimpiák versenyeihez használatos nevezési lapon történik. Egy csapatba meghatározatlan számú játékos nevezhető, de az esetleges területi vagy országos döntőn csak 9 játékos szerepelhet — egy kísérővel — azok közül, akiket az előzetes nevezési lapon már feltüntettek. A nevezési lapot a sportorvos egy hétnél nem régebbi igazolásával **1979. május 31-ig** kell elküldeni az **Úttörősporttelep címére** (Budapest, Margitsziget).

Mi a fontos?

Természetesen az, hogy minél több mérkőzést játsszatok nyáron! Ez annyira fontos, hogy a területi, vagy az országos döntőbe jutást például **a lejátszott mérkőzések száma, és nem az eredménye dönti el!** (Ez utóbbinak legfeljebb azonos mérkőzésszám esetén lehet jelentősége.)

Hol az ellenfél?

Ahol rátaláltok! Ellenfél bármely csapat lehet, akivel sikerül mérkőzést lekötni. Ez a magyar válogatott éppúgy lehet, mint a helybeli önkéntes tűzoltózenekar csapata, a szomszéd község, kerület iskolája, vagy akár a másik őrs ott a szomszéd padsorban.

A lejátszott mérkőzések száma tehát szervezőkészségeteket és leleményességeteket is bizonyítja. Ha mindkét csapat nevezett a Kupára, akkor a mérkőzés mindkét csapatnak „jár". **Egy csapattal többször is játszhattok!**

A „könyvelés": természetesen a mi dolgunk. A mérkőzésekről szóló jelentést azonban nektek kell beküldeni a megadott címre. Ebben szerepeljen a mérkőzés időpontja, eredménye, az ellenfél megnevezése, valamint a játékvezető és a két csapatkapitány aláírása. A játékvezetőnek mindössze két dologgal kell rendelkeznie: 1. személyi igazolvánnyal, melynek számát tüntesse fel a jelentésen, és 2. a foci és általában a sport nagy-nagy szeretetével...

Csak az 1979. június 1. és július 25. között lejátszott és jelentett mérkőzéseket vehetjük figyelembe!

A legtöbb mérkőzést játszó csapatokat meghívjuk a területi döntőkre (ezek helyét és idejét később, a szükségleteknek megfelelően jelöljük ki), és ezek győztesei vívják majd **az országos döntőt 1979 augusztusában, a budapesti Úttörősporttelepen.**

KÖLTSÉGEK: a selejtező mérkőzésekkel felmerülő esetleges költségek a csapatokat terhelik, míg **a területi és országos döntő kiadásait a szervezők fedezik.** (A döntők létszáma a jelentkezésektől és a lejátszott mérkőzésektől függ.)

A mérkőzéseket sima, gumitalpú tornacipőben kell lejátszani. A többi szabály merev alkalmazásától a selejtezők során el lehet tekinteni, azok csak a területi és országos döntőkön lesznek kötelezők.

VÉGÜL...

néhány hasznos jótanács.

1. Célszerű, ha a csapat mellé felkértek valakit edzőnek és intézőnek. Mindkét „állást" bárki betöltheti, akiben megbíztok, és aki ért hozzá. (Persze nem árt, ha az illető nálatok valamivel idősebb.) Hogy az edző miért szükséges, azt mindenki tudja.

Az intéző feladata, hogy lekösse a mérkőzéseket, gondoskodjon a jelentés elküldéséről, egyszóval intézze a csapat ügyes-bajos dolgait. **Nevét és lakáscímét okvetlenül közöljétek a nevezési lapon,** hogy szükség esetén mi is kapcsolatba tudjunk lépni a csapattal.

2. Adjatok nevet az együttesnek! Ez mindenképpen szükséges ahhoz, hogy az ember kilépjen az ismeretlenségből, hogy a szurkolók hada már a név emlegetésére is megborzongjon. Néhány példa az előző évekből: Szegedi United, Barcsi Olimpia, Balassagyarmati Dózsa, de találkoztunk FC Santos, Ajax, Milan, Benfica, Cosmos, stb. elnevezésekkel is.

*

Nincs más hátra, meg lehet kezdeni a csapat szervezését, sőt akár az alapozást is. Mi pedig — várjuk a nevezéseket.

Cser Gábor

TÖPRENGŐ

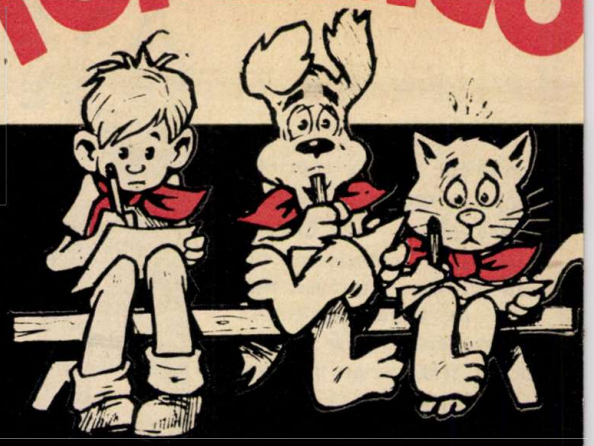

MELYIK TÁNYÉRHOZ TARTOZIK A BÖGRE?

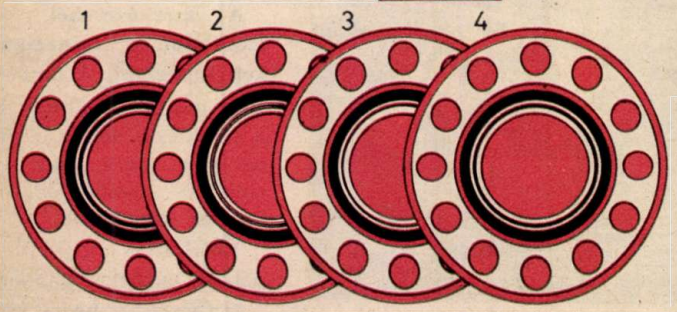

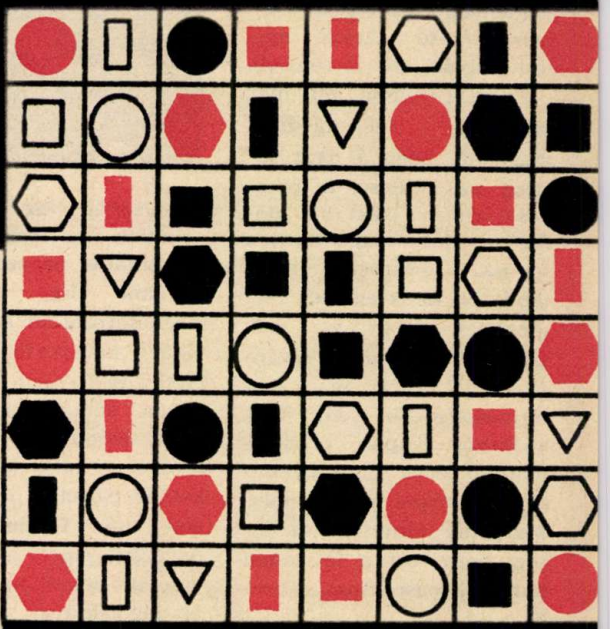

JÓ SZEMED VAN? Egyet kivéve a nagy négyzet minden kis ábrájából, öt-öt példányt találtok. Melyik ábra a kivétel?

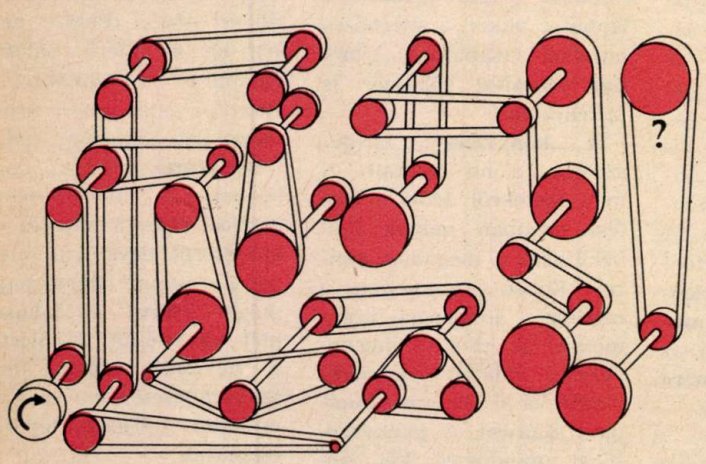

MELYIK IRÁNYBA fordul el a kérdőjellel jelölt korong, ha a nyíl irányába forgatjuk meg a bal alsó sarokban levőt?

MI EZ? A. Uszoda, B. Metró-lépcső, C. Tárnalejáró.

MEGELŐZTE KORÁT!: Legalábbis a rajzon öt olyan tárgy látható, amelyet csak jóval később találtak fel, mint amikor a két teázó hölgy élt. Keresd meg mind az ötöt!

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: február 8.

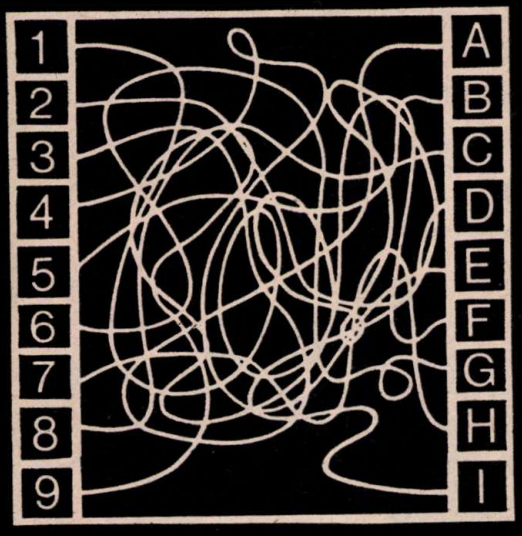

KÉPESSÉG-VIZSGA. Keresd meg a számoktól a betűkhöz vezető utat. Ha nyolcvan másodperc alatt megtalálod 3-as, hatvannál 4-es, negyvennél már jeles osztályzatot érdemelsz.

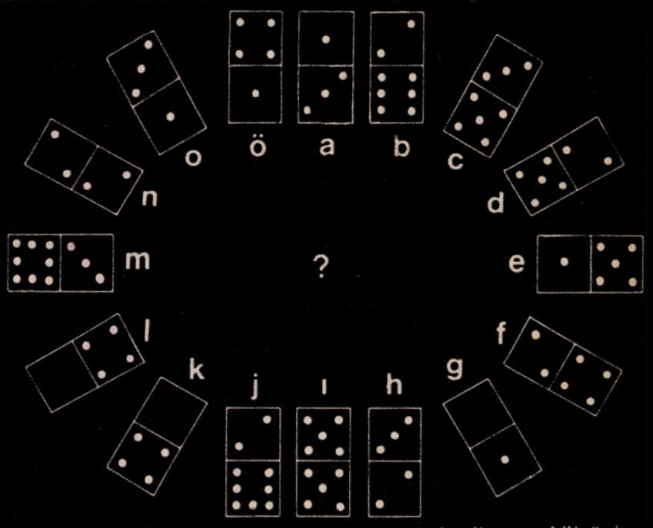

A KIRAKOTT dominók közül egyet megforditva a külső és belső kör értéke egyenlő lesz. Melyiket kell megfordítani?

FARSANG

Rejtvényünk fő soraiba néhány, a farsanggal kapcsolatos jellemzést írtunk be.

VÍZSZINTES: 1. Ilyen régi eredetű a farsang ünneplése. 6. Álöltözet, ma a hetekig tartó mulatságok fő jellemzője. 11. Esetleg. 12. Angol mérnök, aki a Lánchíd építését is vezette. (Ádám). 14. Város Romániában. 16. Magán énekszám. 17. Bérbe vehető. 20. I. K. R. 21. Kicsinyítő képző, ford. **23. Ennek az országnak több nagyvárosában nevezetes felvonulásokat tartanak a farsang alkalmával.** 25. Oda és vissza női név. 26. S. I. T. 28. Légiforgalmi vállalatunk. 30. Fontos tápérték. 32. Gyermekded, hiszékeny. 34. Kétségbe von. 36. A hord ige egyik régmúlt alakja. **37. Ország Európa déli részén, itt is híresek a farsangi felvonulások.**

FÜGGŐLEGES: 2. Végtag. 3. Tyúkszállások. 4. Híradástechnikai készülék. 5. Az izmokat köti össze. 7. Két zenei hang. 8. L. L. Á. 9. Női becenév. 10. Divatos női név. **11. Ennek az ünnepe volt és talán ma is ez a farsangolásnak. 13. Zenés felvonulás, farsang utolsó napján tartják.** 15. Átnyújt. 18. Háromnegyed alma! 19. Oslóban van! 22. Addig könyörög, amíg megkapja amit kér. 24. Görög filozófus (i. e. 490—kb. 430), aki a dialektika egyik megalapozójává vált. 27. Két morzejel. 29. Karlovy . . . , város Csehszlovákiában. 31. Román, osztrák és svéd autók betűjele. 33. Az egyik mesterséges nyelv. 35. Egymást előző betűk. 36. Petőfi vers címe.

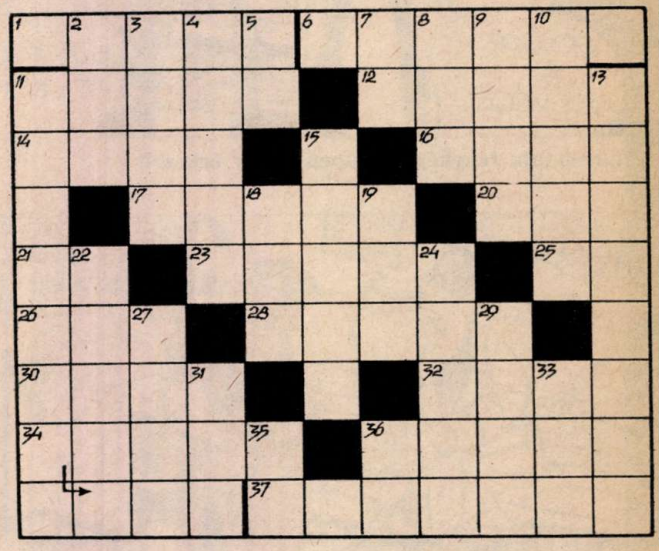

A 3. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Mi ez? Citromfacsaró, patronok. **Hány villanykörte:** 2 és 4. **Rajzon látható:** A, E. **Néhány gyűrű:** 21—20—23 14—17 6—10—12. **Keresztrejtvény:** Barkácsmunkák, modellek, vetélkedők, nemzetiségi. **Háromból egy:** b, a, c, a, c, b, c, a, b, a, c, a, b, + c. **A vízszintes:** káposztás. **A képen:** a. rádió-amatőr, b. kémia-szakkör, c. repülő-modellező, d. fotó, e. csillagász-szakkör.

NYERTESEK

Az 1. szám rejtvényeinek megfejtéséért könyvutalványt kapnak: Benyák Márton, Szabó Ildikó, Budapest; Bíró Katalin, Tiszaföldvár; Benedek Tibor, Velény; Csajka Gizella, Szolnok; Gazdag Emőke, Tata II; Járosi Zsuzsa, Székesfehérvár; Kiss Ildikó, Érd; Kovács Katalin, Gyulavári; Pongó Erika, Kurityán; Rózsavölgyi Ramona, Lajoskomárom; Major Ferenc, Zalaegerszeg; Sándor Zoltán, Tatabánya; Sziládi Zsuzsa, Lajoskomárom; Szigeti Nóra, Sátoraljaújhely; Szilágyi Júlia, Nagyszakoly; Tolnai József, Vác; Tóth Andrea, Erdőtelek; Turi Eszter, Kisújszállás; Vida Nóra, Balmazújváros.

SAKKFELADVÁNYUNK

Januárban egy ábrán egyszerre három kétlépéses feladványt közöltünk. Ez most háromlépéses. Remélhetőleg ezzel is mindenki megbirkózik, hiszen mindössze csak öt báb áll a táblán.

H. F. L. Meyer (1903)

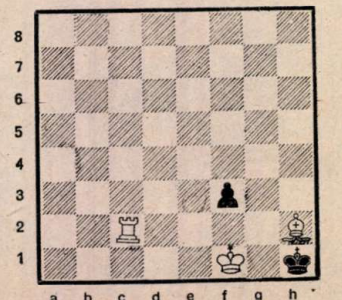

Matt három (3) lépésben.

A megoldást küldjétek „SAKK" jelzés feltüntetésével a Pajtás szerkesztőségének címére.

A november 2-án közölt Bridgewater-feladvány megoldása: 1. **Fb1! b2** 2. **Ba2! b3** 3. **Ba3, b4** 4. **Ba5 b5** 5. **Ba6, b6** 6. **Fe4 matt!** A világos és sötét bábok fel-le mozgása miatt a feladvány nagy sikert aratott.

A helyes megfejtők közül könyvdíjat kaptak: Bolyós Zoltán (Jászapáti), Csóka Zsuzsanna (Salgótarján), Engelbrecht Imre (Ráckeve), Pénzes Tímea (Budapest), Szabó Imre (Sárvár) és Takács István (Domaszék).

Azokat a pajtásokat, akik most kapcsolódnak be a megfejtési versenybe, szeretettel köszöntjük és nekik is sok sikert kívánunk!

Földeák Árpád

DR. SZIMAT, A MESTERDETEKTÍV

Valaki fontos iratokat és fényképeket akart kicsempészni egy üzemből

Dr. Szimat hétfőn reggel találkozott az üzem igazgatójával

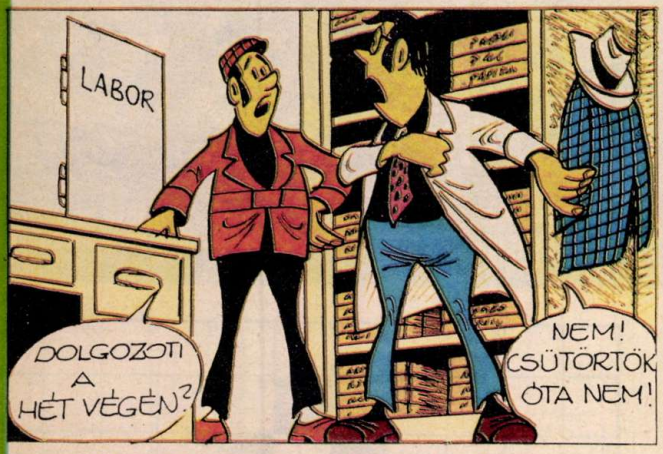

Levendula fényképész éppen akkor érkezett

Egyedül neki volt kulcsa a laborhoz

Detektívünk mindent alaposan megvizsgált

Miért vádolta Dr. Szimat a fényképészt?

MEGOLDÁS: A laborban mindenki tál tele volt folyadékkal, látszott, hogy azokat néhány napon belül használták.

KÖSD ÖSSZE a pontokat 1-től 11-ig! Milyen ábra keletkezik a rajzon?

MIT üzen a Pajtás?

DIENES KATALIN, Eger, Tinódi u. 21., 3000 és HORDÓS MÓNIKA, Rózsaszentmárton, Felszabadulás út 32., 3033: A Pajtás terjesztéséről szóló beszámolókat köszönjük. Gratulálunk az egri Barczai Tündének és osztályfőnökének dr. Szokodi Józsefnénak, akik szívvel-lélekkel és sikerrel végzik munkájukat. Kati azt írja, hogy a Pajtás megérkezésének napján a gyerekek nem rosszalkodnak, mindenki az újságot bújja. Reméljük, nemcsak a magaviseletetekre hat a lap.

MÉSZÁROS PÉTER, Zirc, Hóvirág u. 20., 8420: „Brumi története" című meséd kicsiknek való. Azt javasoljuk, hogy akinek van fantáziája és szeret is hosszabb történeteket írni, kísérje figyelemmel, mikor hirdetünk egy-egy irodalmi jellegű pályázatot. Olyat, mint például a január 4-i számunk 28. oldalán. Ennél a pályázatnál a MOKÉP címére lehet filmtörténetet küldeni.

S. TÍMEA, Budapest, Bártfai u. 1. 1119: A színészi pálya sokak számára vonzó, de azt, hogy alkalmas leszel-e, a testsúlyodból, magasságodból, testnevelés- és énekjegyedből könnyelműség lenne megítélni. Először természetesen középiskolába kell járnod, és ha érdeklődésed elmélyül, tehetségedet a tanórákon, szakkörökben, vetélkedőkön is bizonyítod, akkor érettségi után a Színház- és Filmművészeti Főiskolára kell jelentkezned. A testnevelésen, éneken kívül nem ártana az irodalom és művészetek iránti érdeklődés is!

HORVÁTH KATALIN, Mosonmagyaróvár, Kossuth L. u. 109. 9200: Kéréseteket nem tudjuk teljesíteni, Pif tollat csak a P. P. Magazin megfejtői nyerhetnek, ha a sorsolásnál is kedvez nekik a szerencse. Segítségül közöljük a címet, ahol Pif Magazint és Pajtást vásárolhattok utánvéttel is. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat Propaganda Bolt, Budapest, Fürst Sándor u. 14/B. 1136.

BÍRÓ ZSUZSA, Budapest, Szikra u. 15. 1172: Miért kell télen a sapka? Kérdésed megválaszolására dr. Kovács Lászlót, a Bőrgyógyászati Klinika főorvosát kértük fel. Tőle tudjuk: hidegben az erek tartósan összehúzódnak, ez károsan hat a hajat termelő sejtek vérellátására, a hajhagymák elhalásával járhat, így idő előtti hajritkulás következhet be. Főleg annál, aki hajlamos a hajritkulásra. Ha a hátunkat kabáttal védjük, ne hagyjuk fedetlenül a fejünket se. Néhány megszívlelendő tanács! Hajmosás után alaposan öblítsétek a hajatokat, rendszeresen élénkítsétek a fejbőr vérkeringését fésűvel, hajkefével.

EGLESZ KRISZTINA, Előszállás, Bem út 2. 2424: Úttörő- és kisdobosavatásról küldött beszámolód nyúlfarknyira sikerült. Az élménynek a nyomát sem tudjuk benne felfedezni. SZABÓ KATALIN, hajdúhadházi olvasónk sem szaporította mértéktelenül a sorokat, de gondosan, pontosan, élményszerűen számolt be.

PIETROVSZKY TIBOR, Nemesládony, Rákóczi út 12. 9663: A véleményünket és versed közlését kérted. Főleg kezdő verselgetőkkel fordul elő, hogy kedvenc költőjüket utánozzák. Néha ezt észre sem veszik. A beküldött verset „valaki" már megírta, sorról sorra majdnem így, csak persze szebben.

„KIS KUCKÓ" jeligére. „Őrsünknek csak egy sarok jutott. Itt van egy nagy ruhásszekrény. Tapétával díszítettük, hoztunk könyveket, választottunk könyvtárost. Minden kincsnek helye van, s külön polc a könyveknek." Írja a Százlábú őrs „egyik tagja" a budapesti, Baranyai útról.

Ötletesek vagytok, de máskor pontos névvel, címmel írjatok! A közösségi szellem nem követeli meg, hogy névtelen maradjon a krónikás. A név nem feltétlenül azt jelzi, hogy az aláíró a fej. Különben is épp oly fontos valamenynyi „láb".

Leveleznénk

ÖTÖDIKESEK LEVELEIT VÁRJÁK: Huszár Dóra, Selyeb, Kossuth L. u. 51. – 3809; Kiss Andrea, Siófoktöreki, Vorosilov u. 54. – 8600; Tóth Anikó, Kazincbarcika, Kun B. tér 7. – 3700.

HATODIKOSOK VAGYUNK: Német Mariann, Győrújbarát, István u. 216. – 9081; Szabó Krisztina, Budapest, Enikő u. 12. – 1163; Kulin Réka, Pomáz, Fáy A. u. 47. – 2013; Horváth Ágnes, Gönc, Szent István tér 7. – 3895.

NYOLCADIKOSOK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: Bozai Éva, Gyula, Kosár u. 12. – 5700; Szikszai Erzsébet, Jászkisér, Damjanich út 24. – 5137; Márkus Ildikó, Bábonmegyer, Petőfi S. u. 64. – 8658; Abuczi Erika, Ároktő, Béke u. 6. – 3457; Tóth Krisztina, Budapest, Percel M. u. 41. – 1202; Harmati Erzsébet és Poór Katalin, Komárom, Klapka Gy. u. 8. – 2900; Csák Katalin, Ráckeresztúr, Széchenyi u. 23. – 2465.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivatalokná l, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 126 Ft
I. félévre 70 Ft
II. félévre 56 Ft

79.0210 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A félelmetes doboz 4

A PRÉRIN BESZÉLTEK MÁR RÉG, OLYAN SÁMÁNOKRÓL, AKIK ELLOPTÁK AZ EMBER SZELLEMÉT... DE EZ A FEHÉR VARÁZSLÓ FÉLELMETESEBB NÁLUK IS...

79/6
XXXIV. ÉVF. • 1979. FEBR. 8. • ÁRA: 3,50 Ft

PAJTÁS

2450

VISSZASZÁMLÁLÁS!

IRÁSUNK A 16–18. OLDALON

Beretzky Kázmér, (középen) a fizikában is jártas, különösen az energiaméréssel foglalkozik szívesen

Világot járni még akkor is nagyszerű és érdekes, ha képzeletben, földgömb segítségével tesszük

A kísérletet végző fiú kezében egy parányit megremegett a kémcső, amikor az apróra reszelt rézre öntötte a salétromsavat. A rézforgács felsistergett, barnászöld füst gomolygott fel, s akár a mesebeli palackból a szellem, kilibbent az üveg torkán.

— Ez igazán szépen sikerült — dicsérte meg a kísérletező Beretzky Kázmért a tanárnő. — Csak tartsd messzebb magadtól a kémcsövet, tudod, hogy ilyenkor mérgező gáz keletkezik. Nehogy megfájduljon a fejed!

SZÍNES GÖMBÖK

A váci Báthori utcai általános iskolában szinte másról sem hallottunk, mint a tudományos-technikai szemléről.

— Mikor kezdtétek a felkészülést? — kérdeztem Beretzky Kázmért, akit a társai, tanárai egyszerűen Kazinak becéznek.

— Még december közepén, a szünet előtt — felelte. — Eleinte különkülön tanultunk, aztán közösen megbeszéltük, mire jutottunk, mi okozott nehézséget, mit nem értünk. Együtt már könnyebb volt pótolni a hiányokat. A mi osztályunkban, a 8. a-ban hat csapat nevezett a szemlére. Három tárgykörben: az élővilágban, fizikában, kémiában vetélkedtünk. Fizikából a hetedikes anyag volt a témánk, kémiából a nyolcadikos anyagot gyúrtuk át, élővilágból pedig természetvédelmi feladatokat végeztünk.

— A felkészülés során sok kémiai újdonságot fedeztem fel. Egyik-másik kísérlet látványnak is gyönyörű volt. Egy ízben például brómkristályokat rézgáliccal vegyítettünk, káprázatos, színes gömbök keletkeztek. Aztán tojást tartósítottunk vízüveggel. A híg vízüvegbe csak bele kell mártani a tojásokat, így azok nem száradnak ki, nem romlanak meg. Én egészen belefeledkeztem a sok kísérletezésbe. Ha nagyon elfáradtam, naponta másfél órára kimentem a jégre korizni.

A BESZÉD KEVÉS

Berecz Kriszti a felkészülés ideje alatt elsősorban az élővilággal kötött alapos ismeretséget.

— Sok érdekes könyvet olvastam — mesélte. — Különösen nagy segítségemre volt „A védett növények és állatok", valamint az „Óvjuk a természetet" című kötet. De nemcsak az elmélettel foglalkoztam, hanem gyakran elmentem a gödi termelőszövetkezetbe. Mindent alaposan megnéztem, különösen az öntözési módszerekre, az üvegházra voltam kíváncsi. A tanáraimon kívül sok segítséget kaptam az édesapámtól. Ő állatorvos, de nagyon jól ismeri a növényeket is. Együtt jártuk az erdőket, megmutatta a védett állatokat, virágokat, fákat.

— Szerintetek mi a célja, az értelme a szemlének?

Valamennyiük véleményét Kazi így összegezte:

— Ha győzünk, részt vehetünk a városi szemlén, képviselhetjük iskolánkat. Persze, az sem baj, ha nem nyerünk. Akkor is annyival többet tudunk, amennyit megtanultunk e néhány hónap alatt. Mi például egy életre a fejünkbe vésték, hogy miért kell védeni a természetet. És azt sem felejtjük el soha, hogy ehhez a beszéd kevés.

A tudományos-technikai szemle lehetőséget ad a kisdobosoknak, az úttörőknek, hogy a különböző tudományágakban, mélyebb ismereteket szerezhessenek, felvillanthassák ötleteiket. A szemle nagyszerű alkalom arra is, hogy a gyerekek jobban megismerjék egymás képességeit.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

A mesebeli „szellem” éppen kiszabadul a „palackból”

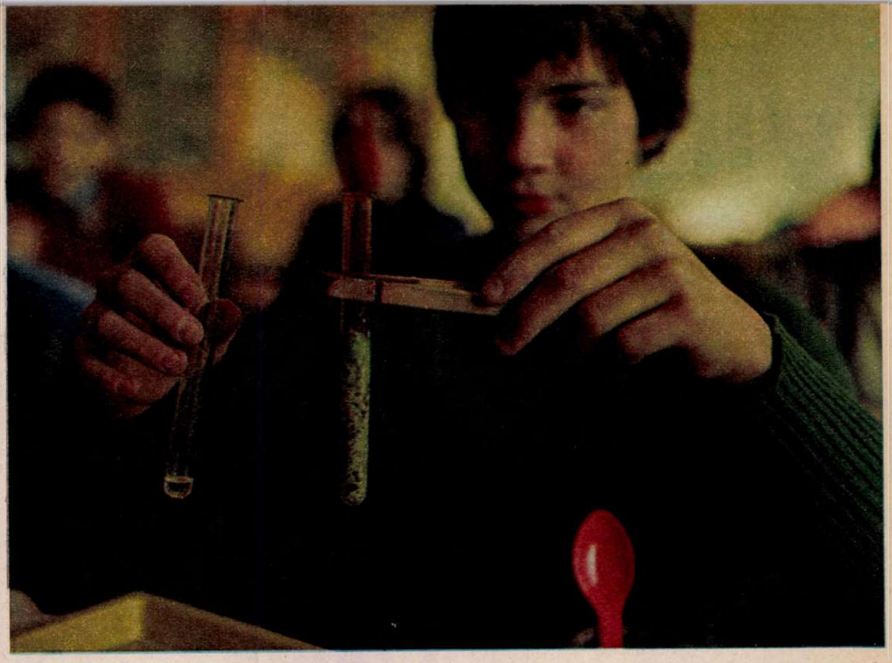

Az anatómia is fontos része volt a szemlére való felkészülésnek

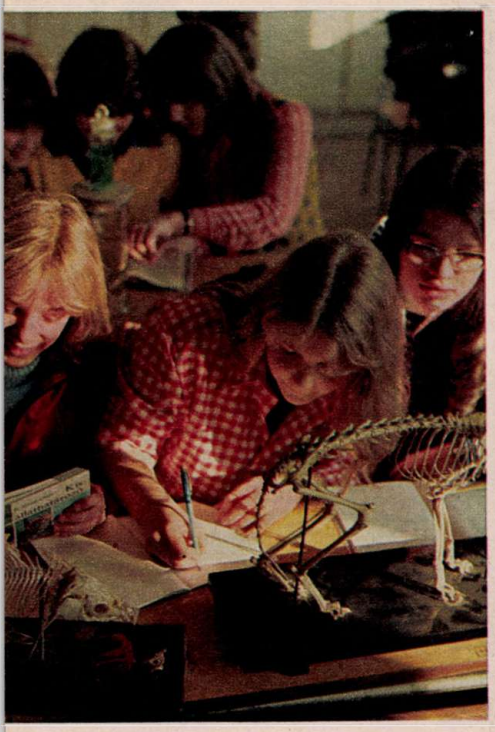

„Fejünkbe vestük, hogy miért kell védeni a természetet és azt is, hogy ehhez a beszéd kevés”

HAT CSAPATTAL NEVEZTÜNK

MELYIKÜNK FELE

A tizennégy éves lányt, aki az öt testvér közül feltette a megdöbbentő kérdést, a sándorfalvi iskolában kerestem. De ott csak a húgát találtam.

— Meghalt a nagyapám, s hogy a nagymama ne legyen egyedül, a nővérem ideiglenesen hozzá költözött. Most a szegedi Petőfi-telepi iskolában tanul — mondta a hetedikes Annamária.

— Levelet kaptunk tőle.

— Nagyon el voltunk keseredve. Az OTP-sek jártak nálunk, és az egyik férfi szüleimmel veszekedve a fülünk hallatára jelentette ki: „Ha nem lenne ennyi gyerek, könnyebben boldogulnának!" Juli a vállamra borulva sírt. „Miért baj az, hogy sokan vagyunk?! Nehezen élünk, de szeretjük egymást!"

Annamária meghívott a szüleihez. A Korsó utcai Gál-porta fagyos időben könnyen megközelíthető. De ha olvadni kezd, tengerré változik a környék, a lakásba is beszalad a víz, csak a felpócolt pallódeszkákon lehet közlekedni. Éjjel-nappal tüzelnek, mégis nedves, elviselhetetlen penészszagot áraszt minden. Kivirágzott a salétrom a vén zongorán is, amelyet néhány éve vettek kétezer forintért, hogy a gyerekek zenét tanulhassanak.

— Sajnos, belvízveszélyes helyen lakunk — mondta Gál anyuka, aki az udvaron levő babakocsiba fektette a család legifjabb tagját, a kilenchónapos Gabriellát, mert a kislány bent képtelen elaludni.

— Hogyan adhattak ide építési engedélyt?

— A telket 1970-ben vásároltuk, a belvíz viszont csak később, 1975-ben, a tiszai áradás idején tört ránk. A kiutalt építési kölcsön nagy része arra ment rá, hogy feltöltsük a területet. Anyagi helyzetünk nehéz. Én gyermekgondozási segélyen vagyok itthon, a férjem másfél hónapja a kórházi ágyat nyomja, csak annyi időre engedték haza, hogy az operáció előtt elintézze ügyes-bajos dolgait, de az építkezést tovább tudnánk folytatni, ha az OTP-től megkapnánk a belvízkárosultakat megillető magasabb kölcsönt.

Az OTP azonban nemhogy többet fizetne, de azt is visszaköveteli, amit eddig adott. Szakértőik szerint Gálék nem költöttek a házra annyit, amennyit felvettek. A pénz egy összegben történő visszafizetésétől végül is az öt gyerek miatt eltekintettek.

Azok, akik hosszabb ideje foglalkoznak Gálék ügyével, jobban el tudják dönteni, hogy a szülők menynyiben felelősek a házépítés elhúzódásáért. Egy azonban biztos, az ő ballépésük nem lehet ok arra, hogy a családot magára hagyják.

— Gálék gondját a falu vezetői ismerik. — mondta dr. Ócsai József, a sándorfalvi tanács elnöke. — Mi juttattunk nekik olcsó áron telket. Amikor a területen feltört a talajvíz, közbenjártunk, hogy esetükben az ideiglenes házat is belvízveszélyessé nyilvánítsák, mert csak így vehetnének fel kamatmentes kölcsönt.

Szegeden meglátogattam a nagymamánál lakó Julikát és felkerestem az úttörőszövetség megyei elnökségét is. Elmondtam, amit Sándorfalván tapasztaltam. Megígérték, hogy a család érdekében a megyei, KISZ-bizottság és tanács segítségét kérik. Például néhány kőműves, ácstanuló vagy fiatal építőipari szakmunkás mozgósításával társadalmi összefogással fel lehet építeni a házat.

Dr. Szegő Tamás, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége jogtanácsosa szerint az is elképzelhető, hogy a szülők kérelmére az OTP Országos Központjában felülvizsgálják az ügyet, és egyéni elbírálás után megítélik a belvízkárosultaknak járó kölcsönt. Pontosabban azt az összeget, amely jelenlegi tartozásukon felül felvehető.

A riport végére nem tudok megnyugtató pontot tenni. Mégis siettem a megírásával, hogy a nyilvánosság előtt válaszoljak Julikának: Senki sem felesleges!

És azt is kimondom: Bűnt követ el, aki a hatalmával visszaél, aki viselkedésével, közömbösségével olyan helyzetet teremt, hogy egy gyerek fejében felmerüljön a „felesleges vagyok?" gondolat.

Faragó György
Fotó: Gámán Gábor

SLEGES?

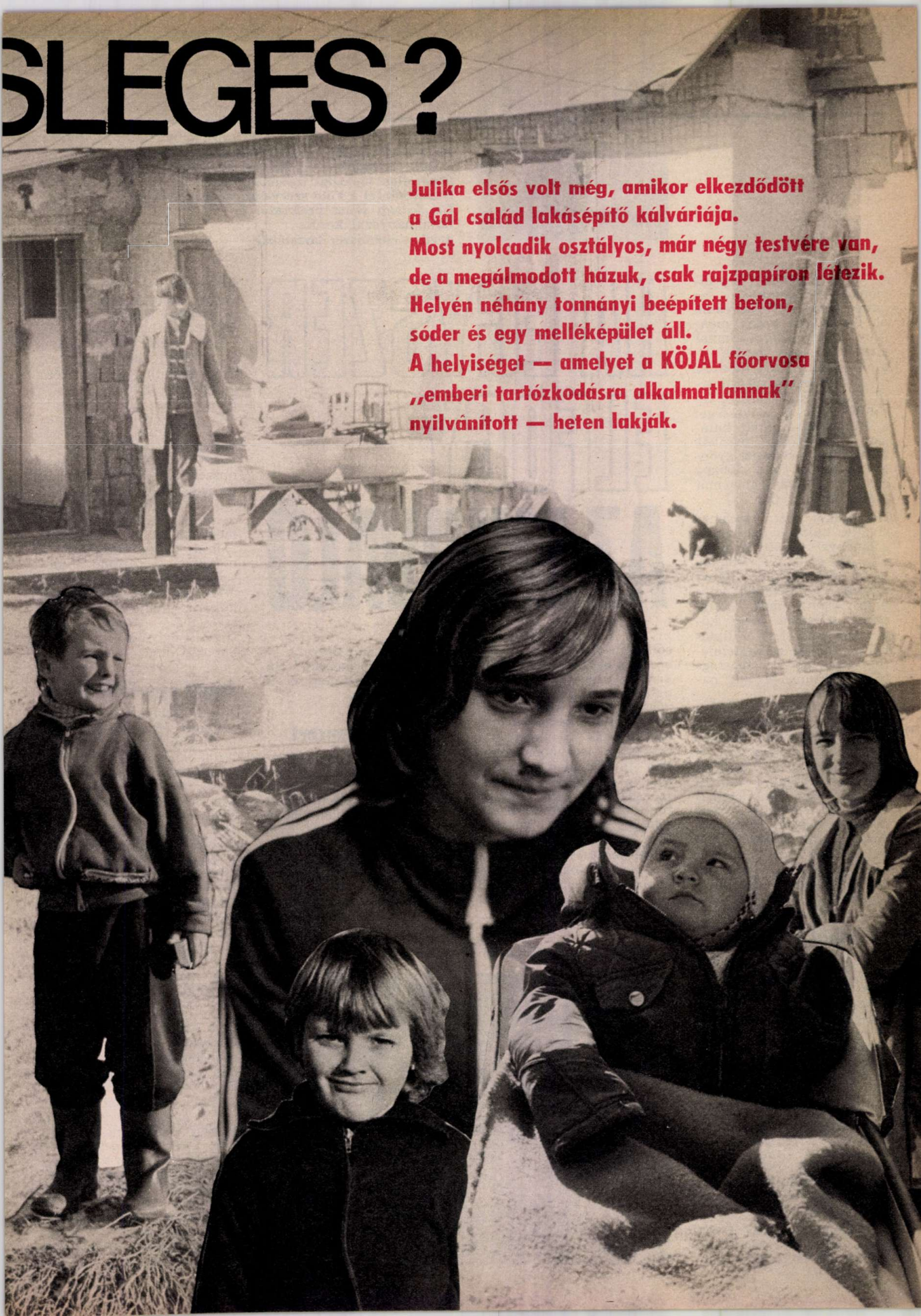

Julika elsős volt még, amikor elkezdődött a Gál család lakásépítő kálváriája. Most nyolcadik osztályos, már négy testvére van, de a megálmodott házuk, csak rajzpapíron létezik. Helyén néhány tonnányi beépített beton, sóder és egy melléképület áll. A helyiséget — amelyet a KÖJÁL főorvosa „emberi tartózkodásra alkalmatlannak" nyilvánított — heten lakják.

Az ENSZ tragikus hangú felhívással fordult a világ tudósaihoz; tárják fel az eddig ismeretlen biológiai összefüggéseket! Becsüljék fel a Föld szervesanyag-háztartását! Dr. Balogh János professzor is tanulmányozni kezdte a világ élelmiszer-tartalékait

HA EGYSZER ELFOGY AZ ENNIVALÓ

— Dél-amerikai expedíciónkat magunkban az „utak útjának" neveztük el. Genovából hajón mentünk Santiagóig. Hamar elértük a „Fray Jorget" — a híres chilei köderdőt. Ez a fantasztikus sűrűségű erdő millió léggyökerével felülről kapja a nedvességet a Humboldt-áramlat hatására lecsapódó párából. Mindenütt nedvesség gyöngyöz, de a föld néhány centiméter mélységben már száraz, mint a por.

— Aztán az Atacama-sivatag különös sziklaképződményei között is megélő, lila és sárga virágnak — a létminimum határán tengődő — megható pompája lepett meg. Majd szinte végtelen ideig kapaszkodtunk fel az Altiplanóra, „Dél-Amerika tetejére": 4300 méter magasságban töltöttünk el hat napot...

— Napirenden voltak a rosszullétek. Állandóan elő kellett vennünk az oxigénpalackokat, s még így is szüntelen doboló fejfájás kínzott bennünket munka közben. Egy alkalommal egyikünk egy túzokszerű madarat sebzett meg, üldözte a zsákmányt, de mire utolérte, úgy kimerült, hogy maga is az állat mellé hanyatlott, mozdulni sem bírt.

Télből a nyárba

— Körös-körül jeges csend, és vulkánok havas karéja. Onnan aztán leereszkedtünk Argentínába; a jeges magasságból a forró nyár kellős közepébe. Átkeltünk Paraguayba, s nyomban megkezdtük az ottani őserdők „feldolgozását". A Gran Chacóban jártunk először.

— Zsákmányunk igen gazdag volt: százezernyi rovar, több ritka csúszómászó, emlős, és az érdekes talajmináták, onnan, ahol magyarok még sohasem jártak.

— Mentünk tovább észak felé. Maraba irányában fordultunk le a főútvonalról, s mélyen benn az őserdőben egyszerre vége szakadt az útnak. Dzsungel és dzsungel, óriási zöld szivacs lélegzett körülöttünk. Egy tábla meredt ránk: Maraba 200 kilométer! De már csak levegőben lehetett továbbmenni. Lapult itt egy őserdőből kihasított szükségreptér, két ijesztő, roncsszerű géppel. Az egyik ajtaját valahol elvesztették. Tudtuk, hogy nem is érdemes keresni, mert azóta már az indiánok régen feldolgozták nyílhegynek!

— Egy ösvény végén állt a Fazenda nevű tanya — két pálmakunyhóval, de nekem a paradicsom! Három hetet töltöttem el itt szorgoskodva...

Majomkoncert

— A „zöld pokol" félelmei — melyek képzeletemben éltek — itt erősen megváltoztak. Sem jaguárokat, sem anakondákat, sem mérgeskígyókat nem láttam, még fojtó miazmás levegőt sem éreztem. Madarakkal és majmokkal találkoztam, elbűvölt a koncertjük. Őserdei „állathangverseny"-gyűjteményem legszebb tételeit itt vettem magnetofonra. Még a moszkitók sem igen háborgattak. Az éjszakák hűvösek voltak, jólesett a takaró. Egy alkalommal az ajtó nélküli gépen felemelkedve, felülről csodálhattam meg a dzsungelt, oly alacsonyan szálltunk, hogy a fák össze-vissza hajladoztak a légcsavar örvényében. Aztán az élelmiszerkészletünket kikezdte az éghajlat. A majmok még a konyhába is bepimaszkodtak és ellopták a megtisztított zöldséget. „Majd lövünk majmot! — mondták. — Kitűnő a húsa!" Lőttek is. A lenyúzott állat azonban döbbenetes látványt nyújtott. Mint egy csecsemő... Nem voltam képes enni belőle, inkább napokig dión éltem.

Ismét egy felfedezés

— Munkánkon kívül figyelmet érdemlő sportteljesítmény volt a Mount Wilhelmnek, Új-Guinea hegyóriásának a megmászása. Előkészítésében dr. Szent-Iványi József egykori egyetemi társam és felesége segített. Bérelt egymotoros repülőt, vad, buja zöld hegyek és hatalmas sziklák között repülve, a túlterhelt géppel hajmeresztő leszállást hajtottunk végre Kegelsugl-hegy szükségrepterén, amely 2800 méter magasban fekszik — és teljesen ferde! Innen 3500 méterig kellett fölkapaszkodnunk a kutatóházig.

— Rövid gyűjtés után — Európából elsőnek — beírtuk nevünket a bádogtokban levő emlékkönyvbe. Ezt bárki megtalálhatja a kutatóházban. Ködfelhőben és a megsűrűsödő hideg esőben indultunk visszafelé. Csak Budapesten derült ki, hogy ez a gyűjtemény nagy tudományos szenzációt hozott: a zárt erdőhatár feletti (3600 méter után) talajmintákból szubantarktikus — tehát az Antarktisz földjében létező — állatok kerültek

A vegyszerek használata jó is, veszélyes is!

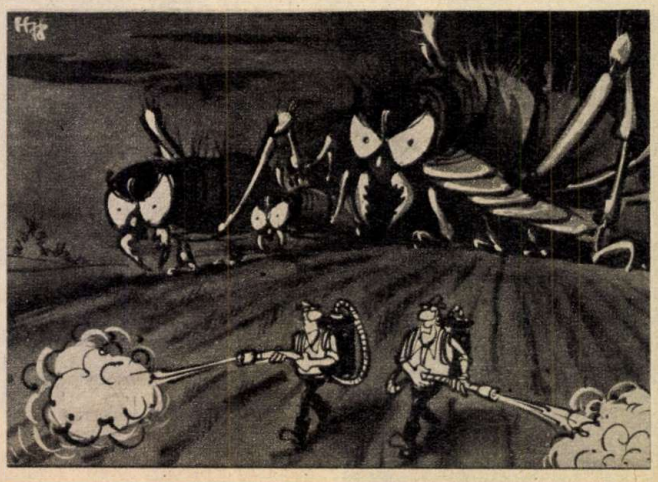

A sűrű, vad dzsungel hatalmas, korhadt erdejéből nagyszerű termőtalaj alakítható. Bár igen kemény munkával

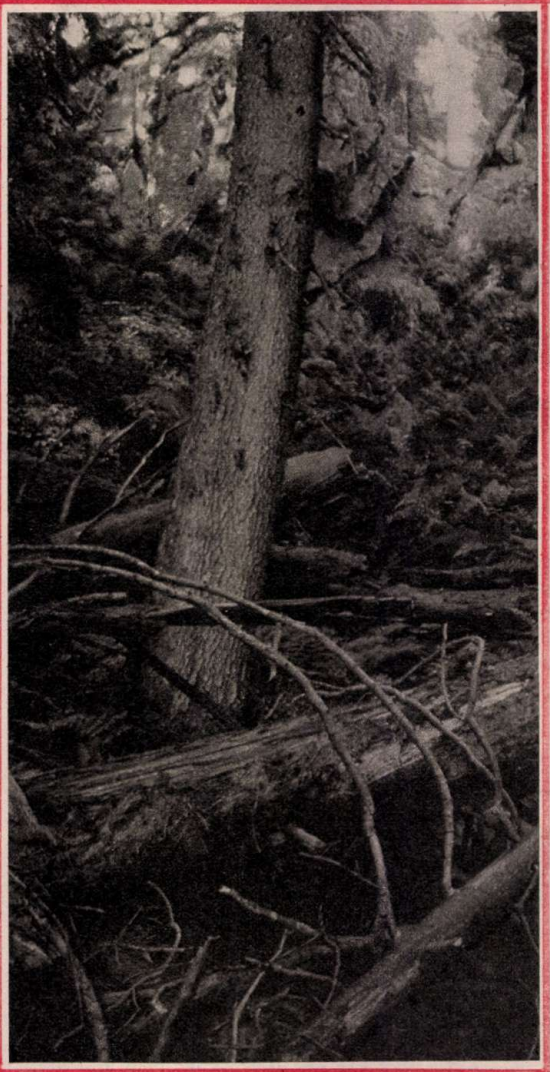

Esti tábortűz. a sivatag szélén. Jobbra: pápua harcosok teljes ünnepi díszben

elő! Az északi féltekén ugyanerre a különös összefüggésre az Alpok felső régiói és Grönland vonatkozásában már rájöttek. A siker mindig öröm, de nekünk ez azon túl is sokat jelentett: további kutatási lehetőségeket!

— A hegyek után a Sepik folyó mentén gyűjtöttünk, ahol a gépből kilépve a hűs, ritka-friss levegő után fojtó hőség, pára fogadott. Tombolt a szárazság. Kemény dolog volt itt összeszedni valamit.

Újra itthon

Az expedíciósorozat 11 évig tartott. Tizenháromszor rugaszkodtunk neki a világnak. 1974 nyarán tértem vissza az utolsó útról. Megtettem, amit tőlem vártak. Föltérképeztem az elhagyatott tájakat, fölmértem, hogy mennyi és milyen tartalék van a világ éléskamrájában. Visszatértem Magyarországra. Rendezgettem a gyűjtött anyagot, és az UNESCO-nak elküldtem javaslataimat. Ha könyvet írok — nagyon szeretnék —, az feltétlenül a népszerű ismeretterjesztő művek csoportjához tartozik majd. És változatlanul szívesen megyek fiatalok közé, beszélek a természetről, hogy elültessek bennük valamit arról: az életszínvonal nem csupán a látható jólétet jelenti, hanem a környezet tisztaságát, továbbá azt, hogy a közöny könnyen tönkreteheti a világot. Úgy gondolom, hogy a veszély megszüntetésére szellemi és anyagi felkészültségünk rendelkezésre áll. Konzerválnunk kell a természet még meglevő paradicsomait. Bízom abban, hogy nálunk is eljön az élővilággal való gondos törődés, ahogy én nevezem: a biológusok ideje.

Lejegyezte:
Baróti Szabolcs

ZSIBONGÓ

EMLÉKEZÜNK

Nagyapáink, apáink szavaiban legendává magasztosultak, történelemkönyveinkben tényekké váltak azok a harmincnégy esztendővel ezelőtti hetek, napok. A szovjet hadsereg 2. és 3. ukrán seregcsoportja Malinovszkij és Tolbuhin marsall parancsnoksága alatt körülzárta Budapestet. Megkezdődött a főváros felszabadítása. Hiába szólították fel fegyverletételre itt rekedt német és magyar fasisztákat. A szovjet parlamentereket: Osztapenkó és Steinmetz kapitányt orvul lelőtték, a hidakat felrobbantották. Több hetes harc után, 1945. február 13-án a főváros felszabadult.

Szinte lehetetlen tökéletes hűséggel felidézni azt az időszakot, de az emlékezés – kötelességünk. Munkánk eredményeivel, sikereinkkel is adózhatunk azok emlékének, akik harcoltak, életüket adták az új korszakért.

A TÉL GRIMASZAI

Nagy kópé a tél, grimaszaival sokszor megkacagtat bennünket, ám olykor megkeseríti az életünket. Íme két véglet e morózus évszak hangulatváltozásaiból. Az utóbbi netekben Nyugat-Európában is ítéletidő tombolt. A napokig tartó hóvihar nyomán Dánia egyes helyein csak sível lehetett közlekedni, a három méteres havon, amelyből éppencsak kilátszott az útjelzőtáblák teteje. Hát, ennek a kevéske útbaigazításnak nem sok hasznát vehették.

A tél persze tud derűs, vidám is lenni. Sokat beszélhetnének erről azok a gyerekek, akik részt vettek a bánkúti síklub már-már hagyományos síkarneválján.

NÉPTÁNCOS KÉPZÉS A BALETT-INTÉZETBEN

Az Állami Balett Intézet a hivatásos együttesek utánpótlásának biztosítására az 1979/80-as tanévben néptáncos képzést indít. Felvételre jelentkezhetnek azok a leányok és fiúk, akik az 1978/79-es tanévben fejezik be az általános iskola 8. osztályát és kedvet éreznek a táncos pálya iránt. A jelentkezők felvételi vizsgát tesznek, ennek időpontjáról és követelményeiről az Állami Balett Intézet írásban értesíti a jelentkezőket.

A tanulmányi idő négy év, a növendékek a szakképzéssel egyidejűleg gimnáziumi oktatásban is részesülnek. Tanulmányaik befejeztével szakmai oklevelet és érettségi bizonyítványt kapnak.

A felvételi vizsgára jelentkezők budapesti elhelyezéséről a szülőknek kell gondoskodniuk.

Az újonnan felvett növendékek számára az intézet diákotthoni elhelyezést csak korlátozott számban tud biztosítani.

A jelentkezési kérelmet 1979. február 5–17-ig közvetlenül az Állami Balett Intézet címére (1061 Budapest, Népköztársaság útja 25.) kell eljuttatni.